

Bakalářský studijní program: **Ekonomika a management**

Studijní obor: **Ekonomika veřejné správy a sociálních služeb**

Analýza hospodaření vybrané obce

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Autor: **Lenka PÁNKOVÁ**

Vedoucí bakalářské práce: **Ing. Michal PLAČEK, Ph. D, MSc.**

Znojmo, 2018

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma *Analýza hospodaření vybrané obce* zpracovala samostatně pod odborným vedením vedoucího bakalářské práce Ing. Michala Plačka, Ph. D, MSc., a že veškeré použité zdroje jsem uvedla v Seznamu použité literatury.

V Praze dne 27. 4. 2018

.....

Lenka Pánková

Poděkování

Tímto bych ráda poděkovala svému vedoucímu bakalářské práce Ing. Michalovi Plačkovi, MSc., Ph.D. za cenné rady a připomínky při zpracování bakalářské práce. Mé poděkování dále patří zaměstnancům městyse Cerhovice za jejich ochotu a vstřícnost při poskytování informací potřebných pro vypracování praktické části. V neposlední řadě děkuji své rodině za vytvoření dobrých podmínek a prostředí pro tvorbu této práce.

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Autor	Lenka PÁNKOVÁ
Bakalářský studijní program	Ekonomika a management
Obor	Ekonomika veřejné správy a sociálních služeb
Název	Analýza hospodaření vybrané obce
Název (v angličtině)	Analysis of a specific municipality's financial management

Zásady pro vypracování:

Cíl práce: Cílem práce je analýza hospodaření obce Cerhovice v období 2014-2016 a hodnocení, zda finanční situace obce umožňuje realizaci plánovaných projektů. Pokud sledovaná obec nebude schopna generovat dostatečné finanční zdroje, navrhnout opatření, vedoucí ke zlepšení hospodaření, jež zajistí splnění plánovaných projektů.

Postup práce:

1. Zpracovat literární rešerši vztahující se k danému tématu.
2. Charakteristika vybrané obce.
3. Provést analýzy hospodaření obce s využitím vybraných ukazatelů.
4. Zhodnocení hospodaření vybrané obce.
5. Navrhnout doporučení ke zlepšení v závislosti na možnostech obce.

Metody: literární rešerše, analýza, komparace

Rozsah práce: 40 - 55

Seznam odborné literatury:

1. HORZINKOVÁ, Eva a Vladimír NOVOTNÝ. *Základy organizace veřejné správy v ČR*. 3. upr. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2013, 248 s. ISBN 978-80-7380-459-6.
2. OTRUSINOVÁ, Milana a Dana KUBÍČKOVÁ. *Finanční hospodaření municipálních účetních jednotek po novele zákona o účetnictví*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2011, 178 s. ISBN 978-80-7400-342-4.
3. PEKOVÁ Jitka. *Hospodaření a finance územní samosprávy*. vyd. 1. Praha: Management Press, 2004, 375 s. ISBN 80-7261-086-4.
4. PEKOVÁ, Jitka, Jaroslav PILNÝ a Marek JETMAR. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. 3. přepr. vyd. Praha: ASPI, 2008, 712 s. ISBN 978-80-7357-351-5.
5. PROVAZNÍKOVÁ, Romana. *Financování měst, obcí a regionů teorie a praxe*. 2. akt. a rozš. vyd. Praha: Grada, 2009, 304 s. ISBN 978-80-247-2789-9.

Datum zadání bakalářské práce: duben 2017

Termín odevzdání bakalářské práce: duben 2018

Lenka Pánková

Lenka PÁNKOVÁ
student

Michal Plaček
Ing. Michal PLAČEK, MSc., Ph.D.
vedoucí bakalářské práce

Mirka Wildmannová
Ing. Mirka WILDMANNOVÁ, Ph.D., MBA.
garant studijního oboru

Hana Březinová
doc. Ing. Hana BŘEZINOVÁ, CSc.
rektorka SVŠE Znojmo

ABSTRAKT

Bakalářská práce na téma analýza hospodaření vybrané obce je zaměřena na posouzení hospodaření městyse Cerhovice v letech 2014–2016 a vyhodnocení získaných výsledků. Práce je rozdělena na teoretickou a praktickou část. V teoretické části je provedena literární rešerše, se zaměřením na charakteristiku základních pojmů, týkajících se obce, rozpočtu, metod finanční analýzy a jejich ukazatelů. V praktické části je na základě údajů dostupných z účetních výkazů obce vypracována analýza příjmů a výdajů rozpočtu městyse Cerhovice v jednotlivých letech, finanční analýza rozvahy a dalších ukazatelů finanční analýzy. Na základě získaných výsledků je zhodnoceno finanční zdraví, identifikovány nedostatky a následně navrhnutá doporučení směřující ke zlepšení hospodaření obce.

Klíčová slova: obec, příjmy obce, výdaje obce, finanční analýza, ukazatele finanční analýzy

ABSTRACT

The bachelor thesis on topic analysis of financial management of a specific municipality focuses on assessment of financial management of the municipality of Cerhovice in 2014–2016 and evaluation of the obtained results. The thesis is divided into a theoretical and a practical part. The theoretical part consists of literary research focusing on basic terms relevant to municipalities, budget, financial analysis methods and their indicators characteristics. The practical part works out the analysis of incomes and expenses of the Cerhovice municipality budget in individual years, financial analysis of the balance sheet and other financial analysis indicators, using the available financial statements. On the basis of the obtained results, the financial health is assessed, the shortcomings are identified and proposals leading to financial management improvement in the municipality are submitted.

Key words: municipality, municipality incomes, municipality expenses, financial analysis, financial analysis indicators

OBSAH

1	ÚVOD	8
2	CÍL PRÁCE A METODIKA	9
3	TEORETICKÁ ČÁST	10
3.1	OBEC	10
3.1.1	Druhy obcí	11
3.1.2	Členění obcí	11
3.1.3	Působnost obcí	12
3.1.4	Hospodaření obcí	13
3.2	ROZPOČET JAKO SOUČÁST ROZPOČTOVÉ SOUSTAVY	13
3.2.1	Rozpočtová soustava	14
3.2.2	Rozpočtový výhled	15
3.2.3	Rozpočet	15
3.2.4	Rozpočtová skladba	21
3.3	FINANČNÍ ANALÝZA OBCE A JEJÍ METODY	22
3.3.1	Absolutní ukazatele	24
3.3.2	Poměrové ukazatele	25
3.3.3	Soustava informujících a monitorujících ukazatelů	30
3.4	SHRNUTÍ TEORETICKÉ ČÁSTI	31
4	PRAKTICKÁ ČÁST	32
4.1	ZÁKLADNÍ ÚDAJE O OBCI CERHOVICE	32
4.2	FINANČNÍ ANALÝZA PŘÍJMŮ A VÝDAJŮ ZA ROK 2014-2016	33
4.3	VERTIKÁLNÍ A HORIZONTÁLNÍ ANALÝZA ROZVAHY	40
4.4	VYBRANÉ POMĚROVÉ UKAZATELE	41
4.5	ZHODNOCENÍ HOSPODAŘENÍ	48
4.6	DOPORUČENÍ	51
5	ZÁVĚR	53
6	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	54
7	SEZNAM TABULEK, OBRÁZKŮ A GRAFŮ	56
8	SEZNAM ZKRATEK	57
9	SEZNAM PŘÍLOH	58
10	PŘÍLOHY	59

1 ÚVOD

Obec je charakterizována jako základní jednotka veřejné správy, základním územním samosprávným celkem. Obec je veřejnoprávní korporací jednající vlastním jménem a na vlastní odpovědnost, může vlastnit majetek a hospodařit podle vlastního rozpočtu, který je hlavním ekonomickým nástrojem. V současné době se hospodaření obce dotýká každého z nás, neboť jakožto plátcí daní přispíváme do státního rozpočtu. Část prostředků státního rozpočtu se v rámci přerozdělení stává příjmem územních samosprávních celků. Úkolem územních samosprávních celků je mimo jiné zajišťování veřejných statků, zkvalitnění služeb a přiblížení výkonu veřejné správy jejím občanům. Komunikací se svými občany může obec zjišťovat jejich současné potřeby a přání a na základě svých zjištění se může rozhodovat, kam investovat své prostředky. Proto by se každý občan měl zajímat o hospodaření obce, o to, zda obec nakládá s prostředky efektivně, účelně a hospodárně.

Hospodaření obce vychází z rozpočtového výhledu. Rozpočet lze chápat jako určitý plán, bilanci příjmů a výdajů. Je sestavován na jeden rozpočtový rok a měl by být vyrovnaný. Aby se předešlo chybám z předchozích let, měla by být před schválením nového rozpočtu provedena finanční analýza rozpočtu obce, která odhalí případné nedostatky v hospodaření. Obec je povinna zveřejňovat vedle účetní závěrky též návrh rozpočtu před jeho projednáním v zastupitelstvu a schválený rozpočet. Tato povinnost dává občanům možnost vyjádřit se k rozpočtu, porovnávat a hodnotit hospodaření obce.

Právě na hospodaření obce bude bakalářská práce zaměřena, konkrétně na hospodaření obce Cerhovice. Bude provedena analýza příjmové a výdajové strany rozpočtu, rozvahy a za využití vybraných ukazatelů zhodnocena hospodářská situace obce v letech 2014–2016.

2 CÍL PRÁCE A METODIKA

Hlavním cílem bakalářská práce je analýza hospodaření vybrané obce Cerhovice, zhodnocení jeho vývoje v letech 2014–2016 a posouzení, zda finanční situace umožňuje obci realizaci plánovaných projektů.

Bakalářská práce je složena ze dvou částí – teoretické a praktické.

V teoretické části bakalářské práce bude zpracována literární rešerše. V jejím úvodu budou charakterizovány pojmy obec, druhy obcí, jejich členění, působnost a hospodaření. Dále bude pozornost zaměřena na pojmy rozpočet, rozpočtová soustava, rozpočtový výhled, obecní příjmy a výdaje, rozpočtová skladba. Budou vysvětleny pojmy týkající se finanční analýzy a podrobně charakterizovány metody finanční analýzy. Budou představeny horizontální a vertikální analýza příjmů, výdajů, aktiv a pasiv, některé poměrové ukazatele a soustava informujících a monitorujících ukazatelů.

Praktická část bude zaměřena na analýzu hospodaření městyse Cerhovice. Ze získaných výsledků bude posouzeno finanční zdraví obce a zhodnoceno, zda obec je schopna zrealizovat plánované projekty. V úvodu praktické části bakalářské práce bude krátce představena obec. Na základě údajů obsažených v účetních výkazech z let 2014–2016 bude analyzován rozpočet a jeho struktura, a to z hlediska příjmů a výdajů. Dále bude provedena horizontální a vertikální analýza rozvahy. Pozornost bude věnována i poměrovým ukazatelům finanční analýzy s důrazem na likviditu obce a zadluženost. V závěru bakalářské práce bude na základě získaných analytických výsledků posouzeno hospodaření obce a navrhnutá doporučení směřující k finančnímu zajištění plánovaných projektů městyse Cerhovice.

3 TEORETICKÁ ČÁST

Pro správné provedení analýzy hospodaření obce je potřeba vymezení základní definice a podstaty pojmu obec. Proto v úvodu této části bakalářské práce budou charakterizovány pojmy obec, jejich druhy, členění, působnost a hospodaření. Dále bude věnována pozornost pojům rozpočtová soustava, rozpočtový výhled, rozpočet, obecní příjmy a výdaje, rozpočtová skladba. Bude přiblížena teorie finanční analýzy a vysvětleny pojmy týkající absolutních a poměrových ukazatelů. Pozornost bude zaměřena na horizontální a vertikální analýzu, vybrané poměrové ukazatele finanční analýzy a soustavě informujících a monitorujících ukazatelů.

3.1 Obec

Obec je základem státu. V Ústavě ČR Hlavě sedmé článku 99 je uvedeno: „Česká republika se člení na obce, které jsou základními územními samosprávnými celky a kraje, které jsou vyššími územními samosprávnými celky.“ Dále říká, že obce jsou vždy součástí vyššího územního samosprávného celku. Územní samosprávné celky jsou vymezeny jako územní společenství občanů majících právo na samosprávu, představují veřejnoprávní korporace, které mohou vlastnit majetek a hospodařit podle vlastního uvážení.

Obec je právnickou osobou a její vznik je upraven zákonem č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o obcích“), kde v § 1 je obec charakterizována jako základní územní samosprávné společenství občanů tvořící územní celek vymezený hranicí území obce. „Zatímco podle obecního zřízení se za obec pokládá jakékoliv sídlo, které má vlastní samosprávu, tedy i město, případně statutární město, v běžné mluvě je obec téměř synonymem vesnice a protiklad města“ (Čmejrek, 2008, s. 28).

Podle § 2 zákona o obcích obec jedná vlastním jménem a na vlastní odpovědnost, hospodaří s vlastním majetkem, zabezpečuje všestranný územní rozvoj a uspokojuje potřeby svých občanů, přičemž chrání veřejné zájmy. Nemůže se chovat zcela libovolně nebo dokonce svévolně a její představitelé si, v případě vzniklých pochybností, musí své rozhodnutí v každé jednotlivé věci obhájit jako rozumné, nestranné a učiněné ve veřejném zájmu (kolektiv autorů, 2011, s. 125).

Peková (2004, s. 79) uvádí tři základní znaky, kterými je v právním smyslu obec vymezena, a to území, obyvatelstvo a samospráva veřejných záležitostí na katastrálním území obce, tzn. působnost.

Obec je samostatně spravována svým zastupitelstvem. Zastupitelstvo jakožto nejvyšší orgán obce je tvořeno svými členy, kteří jsou voleni občany dané obce v řádných volbách, které se konají jednou za 4 roky. Postavení občanů obce je tudíž klíčové. (kolektiv autorů, 2011, s. 8)

Chod obce mohou občané ovlivnit nepřímo volbou svých zástupců do vedení obce, přímo se občané mohou podílet na řízení obce dobrovolnou činností v různých komisích. Zásadní otázky chodu obce mohou připomínkovat v rámci obecního referenda. (Peková, 2004, s. 79)

3.1.1 Druhy obcí

Koudelka (2007, s. 94–99) rozlišuje v České republice tyto typy obcí:

- Obce, které nejsou městem.
- *Městys* – řadíme významem i velikostí mezi obec a město. Podle Horzinkové a Novotného (2013, s. 133) měl městys právo pořádat výroční a dobytčí trhy, musel mít městský charakter a plnit roli spádového městečka pro okolní vsi.
- *Město* – je podle zákona o obcích obec s minimálně 3 000 obyvateli, pokud tak stanoví předseda Poslanecké sněmovny po vyjádření vlády.
- *Krajské město* – je podle zákona takové město, které je sídlem jednoho ze 14 krajů ČR a sídlí zde i hlavní orgány kraje.
- *Statutární město* – tvoří zvláštní skupinu, jsou vyjmenovaná v zákoně o obcích. Jejich území se může členit na městské obvody nebo městské části s vlastními orgány samosprávy.
- *Hlavní město* – je správním střediskem, v němž sídlí vláda, parlament a další instituce.

3.1.2 Členění obcí

Současný stav byl vymezen počátkem roku 2003, když na základě reformy české veřejné správy byl výkon části státní správy převeden z tzv. okresních úřadů, na krajské úřady a na vybrané obce, nově označované jako obce s rozšířenou působností – obce III. stupně, případně na obce s pověřeným obecním úřadem – II. stupně. Ačkoliv bylo cílem reformy veřejné správy přiblížit ji občanům, došlo ke zkomplikování a občané jsou nuceni za nejrůznějšími správními orgány dojíždět do různých měst a obcí. (Balík, 2009, s. 23–24)

Podle míry přenesené působnosti lze rozlišit osm skupin obcí (Koudelka, 2007, s. 149–150):

- všechny obce (obce I. stupně)

- obce s matričním úřadem (jen 14 matričních úřadů – v 13 krajských městech a Kladně mohou přijímat prohlášení o uzavření registrovaného partnerství)
- obce se stavebním úřadem
- obce s pověřeným obecním úřadem (obce II. stupně, tj. obec s matričním a stavebním úřadem),
- obce s rozšířenou působností (obec III. stupně, tj. obec, která je zároveň obcí s pověřeným obecním úřadem)
- statutární města (města, která musí pořizovat územní energetickou koncepci, stejně jako kraje)
- Brno se zvláštní přenesenou působností (zvláštní matrika a přestupky na úseku matriky občanů s trvalým pobytem mimo území ČR, navíc povinnost při vydávání programů na snižování emisí)
- Hlavní město Praha

3.1.3 Působnost obcí

Působnost představuje oblast činnosti subjektu veřejné správy v rámci úpravy určitých společenských vztahů tzv. věcná působnost, na určitém území – územní působnost, označovaná též jako místní či prostorová, vůči určitému okruhu lidí – působnost osobní a v určitém čase – časová působnost. (Koudelka, 2001, s. 69)

Základní kategorizační kritérium kompetencí obcí spočívá v rozdělení na samostatnou a přenesenou působnost. Zatímco přenesená působnost zahrnuje pouze složku výkonnou, samostatná působnost (samospráva) získala i pravomoc svobodně a autonomně se rozhodovat v samosprávních otázkách. Samospráva je tedy nositelem veřejné moci a zároveň jejím vykonavatelem. (kolektiv autorů, 2007, s. 17–18)

Do samostatné působnosti obce patří záležitosti, které jí svěřuje zákon a záležitosti, které jsou v zájmu obce a jejích občanů (Koudelky 2007, s. 124). Státní orgány a orgány krajů mohou do samostatné působnosti zasahovat, jen vyžaduje-li to ochrana zákona, a jen způsobem, který zákon stanoví (kolektiv autorů, 2011, s. 8).

„Obec jako územní společenství vykonává samostatnou působnost v ekonomickém a kulturním rozvoji svého správního území na základě rozhodování zvolených místních politiků“ (Heger, 2012, s. 48).

Dle Pekové (2004, s. 83–85) obec, jako územní samosprávný celek, v rámci samostatné působnosti je právnickou osobou s právní subjektivitou, která ve veřejném zájmu pečuje o všestranný sociálně ekonomický rozvoj, zabezpečuje veřejné služby pro své občany, vlastní majetek a může s ním nakládat, schvaluje územní plán obce, v mezích zákona je nositelem veřejné moci, může být členem sdružení obcí, zakládat obecní podniky atd.

3.1.4 Hospodaření obcí

Základem ekonomické základny obce je její majetek. Právem obce je majetek získávat, užívat a nakládat s ním jako právnická osoba. Cílem hospodaření s majetkem obcí, tedy s veřejným majetkem, je uspokojování potřeb občanů obce, nikoliv ziskovost. (Horzinková a Novotný, 2013, s. 144–145)

Podle § 38 zákona o obcích musí být majetek obcí využíván účelně a hospodárně v souladu s jejími zájmy a úkoly vyplývajícími z vymezené působnosti. Povinností obce je zachování a rozvoj svého majetku, který musí být chráněn před zničením, poškozením, odcizením nebo zneužitím.

3.2 Rozpočet jako součást rozpočtové soustavy

Rozpočet představuje finanční plán skládající se ze strany příjmů a výdajů, je založen na bázi peněžních toků. Rozpočet plní následující funkce (Plaček, 2012, s. 8):

- plánovací dokument – zobrazující předpokládaný objem příjmů a výdajů
- nástroj kontroly – kontrola plnění příjmů a výdajů
- prostředek politické komunikace – informující o cílech a prioritách politické reprezentace

V rámci soustavy veřejných rozpočtů jsou v České republice sestavovány na úrovni územních samosprávných celků, tedy obcí a krajů, územní rozpočty, označované jako decentralizované peněžní fondy. Na nich jsou soustřeďovány příjmy, které územní jednotka získá na základě přerozdělení v rozpočtové soustavě a z vlastní činnosti. (Provazníková, 2009, s. 57)

Územní rozpočet, stejně jako všechny veřejné rozpočty, je v rozpočtové soustavě vytvářen, rozdělován a používán způsobem nenávratného, neefektivního a nedobrovolného financování. „Rozhodující podíl příjmů a výdajů má charakter nenávratných toků.“ (Peková, 2011, s. 215)

3.2.1 Rozpočtová soustava

Rozpočtová soustava v České republice představuje (Peková, Pilný a Jetmar, 2008, 196):

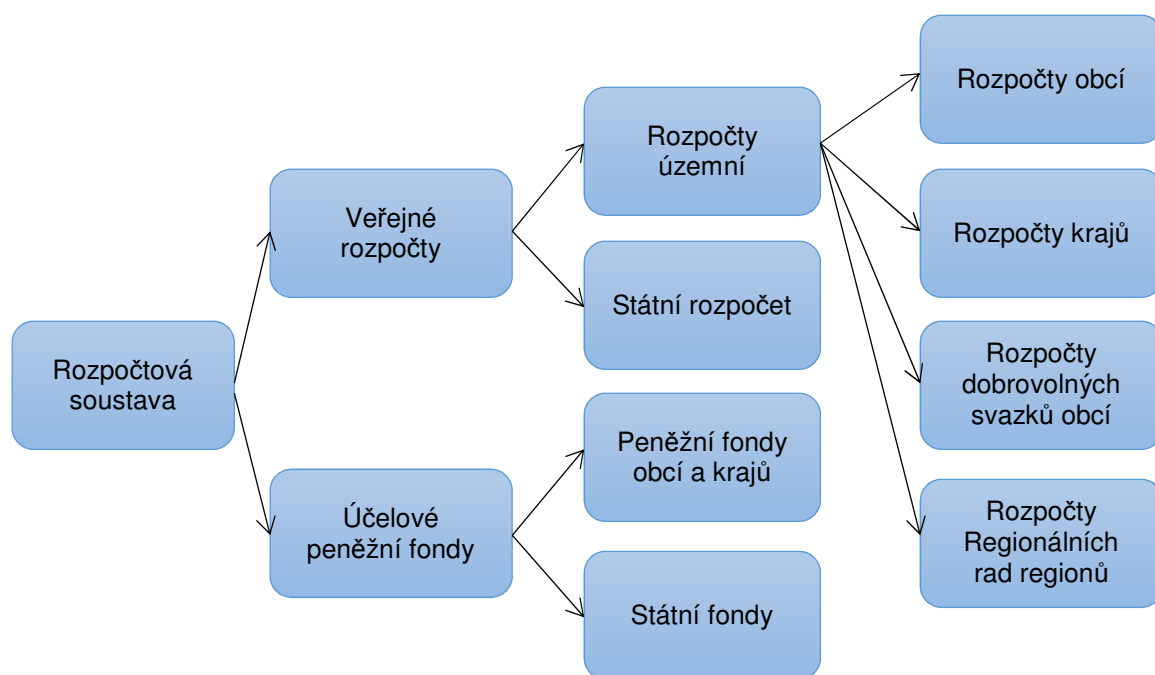
- soustavu peněžních fondů
- soustavu rozpočtových vztahů uvnitř rozpočtové soustavy
- soustavu orgánů a institucí starajících se o hospodaření s veřejnými prostředky

Uspořádání rozpočtové soustavy je ovlivněno územním uspořádáním státu a státní politikou. Rozpočty krajů, měst, obcí a jsou označovány jako územní rozpočty či rozpočty územních samosprávných celků. Jejich postavení v rozpočtové soustavě znázorňuje obrázek 1. (Peková, 2011, s. 402–403)

K základním cílům rozpočtové soustavy patří (Plaček, 2012, s. 9):

- „agregátní fiskální disciplína – plnění makroekonomických cílů a celková kontrola výdajů
- alokační efektivnost – stanovení prioritních cílů výdajové politiky, mechanismus koordinace výdajů
- provozní efektivnost – provedené činnosti, poskytnuté služby, provozní výsledky“

Obrázek 1: Postavení rozpočtu obcí v rozpočtové soustavě ČR

Zdroj: Vlastní úprava / Peková, 2011, s. 403

V soustavě veřejných rozpočtů jsou rozpočty územní samosprávy důležitým článkem. „Nejdůležitější součástí finančního systému na úrovni územní samosprávy je její územní rozpočet – rozpočet obce, regionu. Je jedním z nejdůležitějších nástrojů zajištění funkcí územní samosprávy, jejich financování.“ (Peková, 2011, s. 211)

Součástí rozpočtové soustavy jsou rozpočtová pravidla, která mají většinou podobu zákona nebo vyhlášky a vystihují následující problematiku (Plaček, 2012, s. 9):

- rozpočtové určení daní – jakému rozpočtu náleží konkrétní část daně
- způsob nakládání s veřejnými prostředky – účel, na který je možné poskytnout dotace a možnosti nakládání s volnými prostředky rozpočtu
- odvody za porušení rozpočtové kázně

3.2.2 Rozpočtový výhled

Povinnost sestavovat rozpočtový výhled územními samosprávnými celky je zakotvena v § 2 a § 3 zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „rozpočtová pravidla“). Rozpočtový výhled je podkladem při sestavování rozpočtu (Plaček, 2012, s. 15). Podle § 3 odst. 1 rozpočtových pravidel je rozpočtový výhled nástrojem pro střednědobé finanční plánování a je sestavován na období 2–5 let následujících po roce, na který je sestavován rozpočet.

Rozpočtový výhled je především nástrojem pro plánování investičních potřeb a analýzu možností využívání návratných finančních prostředků pro jejich financování. Měl by být sestavován minimálně v těchto čtyřech ukazatelích celkové příjmy, celkové výdaje, celkové pohledávky, celkové závazky (Provazníková, 2009, s. 73).

3.2.3 Rozpočet

Přestože územní samospráva má poměrně velké rozhodovací pravomoci, ve finanční oblasti musí být prostřednictvím legislativy ovlivňována státem a musí dodržovat fiskální disciplínu, v souladu s hospodářskou a stabilizační fiskální politikou státu. (Peková, 2011, s. 205–206)

Územní rozpočet je nástrojem finančního hospodaření a měl by připustit pouze obecní výdaje, kryté reálně očekávanými příjmy, existujícími rezervami či půjčkami, které je možné získat a splatit. Příjmy obce jsou považovány za rozpočtové omezení, neboť obce nejsou finančně soběstačné a v ovlivňování příjmů mají omezené pravomoci. (Provazníková, 2009, s. 58)

Rozpočet územních samosprávných celků představuje plán příjmů a výdajů pro dané rozpočtové období, založený na tzv. cash principu, kdy příjem či výdaj je součástí rozpočtu až v okamžiku jeho uskutečnění. Rozpočtovým obdobím je jeden rok, který je shodný s rokem kalendářním. (Plaček, 2012, s. 14–15)

Roční rozpočet je základním nástrojem finančního hospodaření územních samosprávných celků, vychází z rozpočtového výhledu (Otrusinová a Kubíčková, 2011, s. 13). Není však na něj striktně vázán, jejich odlišnosti by měly být opodstatněné a zdůvodněné (Provazníková, 2009, 74). „Rozpočet musí být reálný, pravdivý a úplný“ (Provazníková, 2009, s. 70).

Na každé úrovni územní samosprávy plní územní rozpočet funkce alokační, redistribuční a stabilizační. Rozhodující funkcí na úrovni samosprávy je alokace veřejných prostředků, funkce redistribuční a stabilizační jsou značně omezené. (Peková, 2011, s. 214)

Podle § 4 rozpočtových pravidel je rozpočet zpravidla sestavován jako *vyrovnaný*, ale může být schválen i jako *přebytkový*, pokud některé příjmy daného roku budou využívány až v následujících letech nebo jsou-li určeny ke splácení jistiny úvěrů z předchozích let. Rozpočet může být schválen jako *schodkový* za podmínky, že schodek bude možné uhradit finančními prostředky z minulých let nebo např. smluvně zabezpečenou půjčkou, úvěrem či návratnou finanční výpomocí.

Podle Pekové (2011, s. 407) a Provazníkové (2009, s. 70–72) každý rozpočet prochází fázemi souhrnně označovanými jako rozpočtový proces. Etapy rozpočtového procesu jsou:

- analýza předchozích let a stanovení priorit pro rozpočtové období
- sestavení návrhu územního rozpočtu – v kompetenci výkonného orgánu územního samosprávného celku, většinou finanční odbor; podkladem bývá rozpočtový výhled; měl by obsahovat konkrétní požadavky.
- projednání a schválení – projednávání je v gesci výkonných orgánů, tedy finančního výboru a radě obce; schvalování je v pravomoci zastupitelstva
- průběžná kontrola plnění rozpočtu případně úpravy rozpočtu – zajišťováno finančním odborem, finančním výborem, radou obce a zastupitelstvem
- přehled o skutečném plnění a sestavení závěrečného účtu – sestavován výkonnými orgány, tedy radou obce a finančním odborem, schvalování je v kompetenci zastupitelstva;
- následná kontrola včetně jeho projednání a schválení

Rozpočtový proces, stejně jako rozpočet, lze považovat za nástroj zabezpečení a financování politiky, který dává do souladu plánované obecní příjmy a výdaje. Jelikož se v rozpočtovém období z došlých příjmů plynule hradí výdaje, je rozpočet tokovou veličinou a nikdy na něm není, vzhledem k časovému nesouladu, stav rozpočtovaných příjmů a výdajů. (Provazníková, 2009, s. 57)

Zatímco rozpočtové období trvá v celé rozpočtové soustavě ČR kalendářní rok, rozpočtový proces začíná zpravidla v září a zahrnuje většinou dobu 1,5 roku (Peková, 2011, s. 407).

Struktura rozpočtu je podle § 6 rozpočtových pravidel obsahuje příjmy, výdaje a ostatní peněžní operace, včetně tvorby a použití peněžních fondů, pokud neprobíhají mimo rozpočet. Mimo rozpočet jsou uskutečňovány operace týkající se cizích prostředků a sdružených prostředků, podnikatelská činnost územního samosprávného celku je sledována mimo rozpočtové příjmy a výdaje, její výsledek je přenesen do rozpočtu a stává se součástí závěrečného účtu.

Příjmy rozpočtu obce

Z ekonomického hlediska se odlišují příjmy, které může územní samospráva ovlivnit (svým rozhodnutím, svou činností) a příjmy, o kterých rozhoduje stát (Peková, Pilný a Jetmar, 2008, str. 266).

Provazníková (2009, s. 79) rozlišuje čtyři skupiny zdrojů příjmů územních rozpočtů daňové příjmy, nedaňové příjmy, transfery a dotace, úvěry či půjčky. Nejdůležitějším zdrojem financování jsou první tři kategorie představující tzv. nenávratné příjmy, podílející se na tvorbě územního rozpočtu na principu nenávratnosti, neekvivalence a nedobrovolnosti.

Daňové příjmy mají charakter běžných příjmů a tvoří nejvýznamnější skupinu příjmů územního rozpočtu. V České republice existuje rozpočtové určení, podle něhož se vymezuje tzv. daňové určení, které určuje druhy daní, jež jsou vybírány podle celostátně platných daňových zákonů a jejichž výnos plyne celý přímo do rozpočtu obcí nebo regionů. Jsou to tzv. svěřené daně. Daňové určení rovněž stanovuje podíl na celostátně vybíraných daních, který bude příjmem obecního rozpočtu obce či regionu – jsou to tzv. sdílené daně. Mezi sdílené daně se řadí např. daně důchodového typu, majetkové daně, v některých zemích i nepřímé spotřební daně, zejména daň z přidané hodnoty, o kterou se dělí územní rozpočet s jednotlivými stupni územní samosprávy. Výhodou sdílených daní je snižování prostorových rozdílů v daňových

příjmech v případech, že jsou vhodně nastavena kritéria dělení celostátního výnosu mezi obce a regiony. Naopak nevýhodou sdílených daní je velmi omezená pravomoc územní samosprávy, neboť podíl na výnosu sdílených daní určuje pro jednotlivé obce a regiony zákon. Dále jsou rozpočtovým určením daní vymezeny daně municipální, resp. místní (v případě obce) či regionální (v případě regionu), které mohou obce či regiony využívat na svém území. Soustava těchto daní je v České republice vymezena zákonem o místních poplatcích. (Peková, 2011, s. 241–243)

Nedaňové příjmy tvoří v rozpočtu obcí druhou největší skupinu příjmů. Rozdělují se na příjmy běžné, neinvestičního charakteru, které se mohou každoročně v rozdílné výši opakovat např. z pronájmu majetku, zisk po zdanění z vlastního podnikání, podíl na zisku apod. a příjmy kapitálové, investičního charakteru, které se každoročně neopakují např. přijaté pokuty. (Peková, 2011, s. 257– 258)

Podle Pekové (2011, s. 258–260) dále mezi nedaňové příjmy patří příjmy z vlastního podnikání a to především:

- zisk municipálních podniků – velikost příjmů je závislý na počtu a velikosti podniků, charakteru činnosti a výši poplatků za služby
- podíl na zisku podniků s majetkovým vkladem obce – příjmy vyplývají z majetkové účasti obce, o které rozhodují volené orgány příslušné obce
- příjmy z pronájmu nebo z prodeje nepotřebného majetku – výše příjmů je závislá na majetku územní samosprávy, na tom, zda a který druh majetku dočasně či trvale potřebuje k zajišťování svých úkolů
- příjmy z finančního investování

Nenávratné přijaté peněžní transfery zastupují podle Provozníkové (2009, s. 89) nenárokové příjmy, sloužící na pokrytí zvyšujících se výdajů územních rozpočtů, které rostou rychleji než jejich příjmy. Účelem poskytování dotací je, aby různé rozvinuté obce byly schopny poskytovat obyvatelstvu podobnou skladbu veřejných statků a služeb.

Nenávratné dotace člení Provozníková (2009, s. 91) na dotace účelové, poskytované na předem stanovený účel a dotace neúčelové, jež obec obdrží na základě stanoveného kritéria a jejich užití je zcela v kompetenci obce. Účelové dotace mohou být podmíněny spoluúčastí obce na financování, obec je zodpovědná poskytovateli za užití dotace ke stanovenému účelu. Dotace mohou být poskytovány na financování běžné nebo jednorázové potřeby.

Návratné příjmy představují finanční prostředky, které obec využívá ke svému hospodaření z důvodu, že nemá ve svém rozpočtu dostatečné množství nenávratných finančních prostředků na krytí potřeb. Za určitých podmínek lze tyto nenávratné finanční prostředky nahradit návratnými zdroji, které obec později bude muset vrátit svým věřitelům. Návratné příjmy územních rozpočtů jsou spojeny s úrokovým zatížením, tzn., že kromě splátek jistiny bude muset platit i úrok. (Peková, 2004, s. 306)

Peková (2004, s. 306–308) řadí do návratných příjmů:

- úvěr od peněžního ústavu – úvěry se rozlišují podle doby splatnosti na krátkodobé (se splatností do jednoho roku), střednědobé (v ČR se splatností do čtyř let) a dlouhodobé (v ČR se splatností do deseti let)
- příjmy z emise obligací, popř. dalších druhů cenných papírů
- návratné půjčky a finanční výpomoci

Výdaje rozpočtu obce

V důsledku zvýšené autonomie a odpovědnosti územní samosprávy za zabezpečování a financování veřejného sektoru na svém území objem výdajů územních rozpočtů neustále roste (Provazníkové 2009, s. 209).

Podle Pekové (2004, s. 337) by měly být výdaje územních samosprávných celků na zabezpečení čistých veřejných statků kryty výnosem tzv. svěřených a sdílených daní, popř. dotacemi z rozpočtové soustavy.

Provazníková (2009, s. 212) uvádí nejužívanější členění výdajů z hlediska:

- ekonomického – na běžné, tj. každoročně se opakující a kapitálové, tj. jednorázové.
- rozpočtové skladby – druhové, které je závazné a funkční
- infrastruktury – ekonomické a sociální
- funkce veřejných financí – alokační, redistribuční a stabilizační
- rozpočtového plánování – na plánované výdaje a neplánované resp. nahodilé.

Ekonomické hledisko zahrnuje *běžné výdaje* určené k financování běžných potřeb v příslušném rozpočtovém roce. Dále do této kategorie řadíme *kapitálové výdaje* sloužící zejména na financování dlouhodobých, především investičních potřeb, přesahujících období jednoho rozpočtového roku. (Provazníková, 2009, s. 212)

Hledisko rozpočtové skladby podle Peková (2004, s. 332) představuje členění výdajů územních rozpočtů obdobně jako rozdělení výdajů státního rozpočtu. Pro územní samosprávné celky je závazné *druhé členění výdajů*, dle vyhlášky MF ČR č. 323/2002 Sb., o rozpočtové skladbě, které třídí výdaje *na běžné* patřící do třídy 5 – běžné výdaje a *kapitálové* patřící do třídy 6 – kapitálové výdaje (Provazníková, 2009, s. 213).

Výdaje dle charakteru infrastruktury představují podle Pekové (2004, s. 336) výdaje na financování potřeb organizací zabezpečujících veřejné statky a poplatkové služby. Členění:

- *výdaje na ekonomickou infrastrukturu* - zahrnují kapitálové výdaje na výstavbu, běžné výdaje na údržbu veřejných komunikací, veřejných prostranství a parků, vodovodů, kanalizací, čističek odpadních vod, veřejného osvětlení apod.
- *výdaje na sociální infrastrukturu* - představují výdaje na vzdělávání a péči o zdraví v širším slova smyslu, výdaje na výstavu a provoz sociálních zařízení, sociální peněžní transfery, např. sociálně slabším občanům a invalidům.

Hledisko funkce veřejných financí rozděluje na výdaje na alokační, redistribuční a stabilizační (Provazníková, 2009, s. 215).

Alokační výdaje dle Provazníkové (2009, s. 215) a Pekové (2004, s. 335-336) zahrnují:

- nákup služeb případně zboží za účelem zabezpečení veřejných statků pro své obyvatele
- uhrazení ztráty vlastních podniků, v nichž je obec zakladatelem
- financování čistých veřejných statků, např. veřejné osvětlení, veřejné komunikace, péče o veřejnou zeleň, likvidace negativních externalit, samotná správa
- financování smíšených veřejných statků, jako výdaje na vzdělání, výdaje na a na financování statků, u kterých dochází k tržnímu selhání (např. MHD).

Alokační výdaje mají částečně stabilizující účinky, neboť nákupem statků a služeb je ovlivňována celková poptávka, a tím růst pracovních příležitostí a stabilizace zaměstnanosti (Peková, 2004, s. 235).

Redistribuční výdaje spadají ve větší míře do územních rozpočtů vyšších stupňů územní samosprávy. Souvisí s poskytováním peněžních transferů – dotací z regionálního rozpočtu do rozpočtu obcí. Jedná se o nenárokovatelné výdaje. Cílem těchto dotací je přerozdělování do chudších obcí a mikroregionů pro zvýšení ekonomického rozvoje. (Peková, 2004, s. 336)

Hledisko rozpočtového plánování rozděluje výdaje na *plánovatelné výdaje*, které je možno poměrně přesně předem určit předem. Do plánovatelných výdajů lze řadit běžně se opakující výdaje, jako výdaje na financování provozu škol a obecního úřadu atd. Jejich objem a strukturu mohou ovlivňovat příslušné orgány územního celku s ohledem na rozpočtové omezení dané plánovanými příjmy, a tak mohou zvažovat, u kterých druhů výdajů jsou možné a únosné úspory a u kterých druhů výdajů jsou úspory naopak neekonomické. (Peková, 2004, s. 333)

3.2.4 Rozpočtová skladba

V České republice se příjmy a výdaje územního rozpočtu podrobně člení podle rozpočtové skladby, která je platná pro celou soustavu veřejných rozpočtů a umožňuje komplexní pohled na finanční hospodaření. (Peková, 2004, s. 225).

Rozpočtová skladba upravuje způsob třídění všech peněžních operací veřejných rozpočtů. Je upravena vyhláškou MF ČR č. 323/2002 Sb., za účelem (Plaček, 2012, s. 27):

- srovnatelného sledování příjmů a výdajů, zůstatku hospodaření v soustavě veřejných rozpočtů
- komplexního pohledu na celkové finanční hospodaření veřejných rozpočtů

Podle Pekové (2004, s. 226-233) umožňuje rozpočtová skladba třídění příjmů a výdajů podle těchto hledisek:

- *odpovědnostní* – třídění podle správců kapitol, pro obce a kraje je nepovinné
- *druhov*é – základní členění všech peněžních operací, a to na příjmy, výdaje a financování. Druhové třídění umožňuje odlišit podrobné členění:
Třída → podseskupení položek → seskupení položek → jednotlivé položky
- *Odv*ětvové – představuje třídění podle účelu, na který jsou finanční prostředky vynakládány. Odvětvové třídění umožňuje dělení:
Rozpočtové skupiny → rozpočtové oddíly → pododdíly → paragrafy
- *Konsolidační* – třídění na záznamové jednotky s cílem korekce peněžních operací o interní přesuny uvnitř nebo mezi účetními jednotkami, např. vyloučení peněžních operací mezi státním rozpočtem a rozpočtem obce, rozpočtem obce a rozpočtem příspěvkové organizace apod.

3.3 Finanční analýza obce a její metody

Finanční analýza je důležitý nástroj finančního řízení, který hodnotí minulá hospodaření a odhaluje pozitivní a negativní faktory ovlivňující hospodaření. Tím poskytuje podklady důležité pro zkvalitnění finančního rozhodování. (Kadeřábková a Peková, 2012, s. 270)

Finanční analýza představuje systematický rozbor dat obsažených především v účetních výkazech a zahrnuje v sobě hodnocení minulosti, současnosti a předpovídání budoucích finančních podmínek (Růčková, 2011, s. 9). Základními účetními výkazy jsou rozvaha, výkaz zisku a ztráty, výkaz o peněžních tocích a přehled o změnách vlastního kapitálu, v účetní závěrce doplněné přílohou (Březinová a Štohl, 2008, s. 81). Podle Pekové (2004, s. 215–216) se finanční analýza zaměřuje na vyhodnocení silných a slabých stránek finančního hospodaření. Současně je propojena s analýzou příjmových a výdajových toků.

Cílem municipálních jednotek není dosahování a maximalizace zisku. Jejich existence je závislá na rozpočtu a na možnosti vykonávat doplňkovou činnost, která však musí být zisková a zisk musí být použit pro podporu hlavní činnosti. Cílem činnosti neziskových organizací je zejména *samofinancování*, tj. úhrada nákladů ze svých příjmů, *minimalizace vynaložených prostředků* a dosažení *maxima účinku*. (Otrusinová a Kubíčková, 2011, s. 110–111)

Při hodnocení bonity obce by se mělo nahlížet také na kvalitu poskytovaných veřejných služeb a sociální strukturu (ZAFRA-GOMÉZ at all, 2008, s. 425–449).

Proto je třeba pro potřeby finanční analýzy některé nástroje modifikovat. Finanční analýza u neziskových subjektů má splňovat požadavky účelnosti, aplikovatelnosti a informační efektivity.

Při hodnocení finanční situace ve veřejném sektoru jsou podle Otrusinové a Kubíčkové (2011, s. 86) posuzována tři kritéria, a to rentabilita, schopnost uhrazovat splatné závazky a finanční nezávislost vlastníka.

Jako hlavní oblasti finanční analýzy v municipální sféře Peková (2004, s. 215) uvádí:

- běžné hospodaření
- investiční činnosti a její financování
- hospodaření s majetkem

Rozvoj matematických, statistických a ekonomických vied umožnil v rámci finanční analýzy vznik celé řady metod hodnocení finančního zdraví firmy. Při realizaci finanční analýzy je třeba dbát na přiměřenost volby metod analýzy. (Růčková, 2010, str. 40)

Nejčastěji se rozlišují dva přístupy k hodnocení ekonomických postupů (Růčková, 2010, s. 41):

- *Fundamentální analýza* – opírá se o znalosti vzájemných souvislostí mezi ekonomickými a mimoekonomickými jevy. Je založena na velkém množství informací a odvozuje závěry zpravidla bez algoritmizovaných postupů.
- *Technická analýza* - používá matematické, matematicko-statistické a další algoritmizované metody ke kvantitativnímu zpracování dat a k následnému posouzení ekonomických výsledků.

Kraftová (2002, s. 26–27) rozšiřuje výše uvedené metody finanční analýzy o další:

- *Finanční analýzu kauzální* – hodnotí příčinně důsledkové vazby mezi jevy, které mohou mít buď náhodný, nebo deterministický charakter. Významnou metodu této analýzy představují pyramidální rozklady ukazatelů.
- *Finanční analýza komparační* – doplňuje většinou technickou finanční analýzu. Je založena na srovnávání s tzv. standardními hodnotami ukazatelů. Zvláštní metodou komparační analýzy je tzv. *benchmarking* představující porovnávání nejlepšího subjektu ve svém oboru, představujícího onen benchmark, s cílem posílit přednosti a eliminovat slabiny ve srovnání s touto nejlepší firmou.

Podle Otrusinové a Kubíčkové (2011, s. 86) se metody finanční analýzy podle náročnosti matematických a jiných operací používaných pro zpracování vstupních dat obvykle dělí na elementární (základní) metody a vyšší metody.

Elementární metody finanční analýzy přetvářejí vstupní data pomocí základních aritmetických operací, tj. sčítání, odečítání, dělení, násobení a procentní počet. V praxi je tato analýza značně rozšířená. Jejimi výhodami jsou jednoduchost zpracování a vysvětlení, nenáročnost výpočtu na technické vybavení. Nevýhodou je, že nemusí vždy podávat pravdivý obraz o skutečnosti, neboť průměr nemusí vyjadřovat správné veličiny, které představuje. (Otrusinová a Kubíčková, 2011, s. 88–89)

Podle Růčkové (2011, s. 43–45) lze metody elementární finanční analýzy rozdělit takto:

- Analýza stavových (absolutních) ukazatelů – zahrnuje především horizontální a vertikální analýzu.

- Analýza rozdílových a tokových ukazatelů – představuje analýzu základních účetních výkazů, tedy výkazu zisku a ztráty, výkazu cash flow a rozvahy.
- Přímá analýza intenzivních ukazatelů (poměrová analýza) – představuje nejpoužívanější metodu finanční analýzy. Zahrnuje ukazatele rentability, aktivity, zadluženosti, likvidity, kapitálového trhu a cash flow.
- Analýza soustavných – metoda využívající různé rozborové postupy vzájemně se kombinující. Zahrnuje Du Pointův rozklad a pyramidové rozklady.

Finanční analýza používá k hodnocení hospodaření mnoho ukazatelů – stavové (vztahující se k určitému časovému okamžiku, např. rozvaha), tokové (vztahující se k určitému časovému intervalu, např. výsledovka), rozdílové a poměrové. Poměrové ukazatele umožňují srovnání v čase a prostoru např. s velikostně stejnými obcemi. (Peková, 2004, s. 216)

3.3.1 Absolutní ukazatele

Do analýzy absolutních ukazatelů řadí Otrusinová a Kubíčková (2011, s. 92–93) horizontální a vertikální analýzu, které lze uplatnit i pro účelu kontroly plnění rozpočtu, například vztah mezi skutečnými a rozpočtovanými výdaji bude získán podílem na rozpočtovaných a skutečných hodnotách – vertikální analýza.

Horizontální analýza (trendová)

Podle Otrusinové a Kubíčkové (2011, s. 92–93) horizontální analýza umožňuje porovnávat změny jednotlivých položek účetních výkazů s předcházejícím obdobím. Tyto změny mohou být vyjádřeny:

- *Absolutně*, jako rozdíl mezi hodnotami položky ve dvou po sobě následujících obdobích, tzn. vyjádření, o kolik se hodnota zvýšila či snížila.

$$\text{Absolutní hodnota} = \text{Ukazatel}_{i+1} - \text{Ukazatel}_i$$

- *V procentech*, jako podíl absolutní změny na hodnotě z minulého období, tzn. o kolik procent se hodnota ukazatele zvýšila/snížila proti předchozímu roku

$$\text{Změna v \%} = [(\text{Ukazatel}_{i+1} - \text{Ukazatel}_i) / \text{Ukazatel}_i] \times 100$$

Vertikální analýza (strukturální)

Vertikální analýza, někdy též označovaná jako analýza komponent, se zabývá vnitřní strukturou absolutních ukazatelů. Vyjadřuje podíl jedné složky na celku (procentní rozbor),

např. jednotlivé položky aktiv proti celkovým aktivům. Tato metoda usnadňuje srovnatelnost účetních výkazů s předchozím obdobím. (Růčková, 2011, s. 43–44)

$$\text{Podíl položky} = (\text{vybrané aktivum} / \text{celková aktiva}) \times 100 \text{ (v \%)}$$

3.3.2 Poměrové ukazatele

Mezi nejčastěji používané analýzy patří analýza poměrových ukazatelů, protože vychází výhradně z veřejně dostupných údajů ze základních účetních výkazů. „Poměrový ukazatel se vypočítá jako poměr jedné nebo několika účetních položek základních účetních výkazů k jiné položce nebo jejich skupině.“ (Růčková, 2011, s. 47)

Dle Otrusinové a Kubíčkové (2011, s. 96) patří poměrové ukazatele k nejčastěji používaným. Zahrnují:

- ukazatele rentability (výnosnosti) – zobrazuje, schopnost jednotky vytvářet zisk
- ukazatele aktivity – upozorňuje na efektivní hospodaření s vybranými aktivy
- ukazatele likvidity – představuje schopnost firmy hradit své splatné závazky
- ukazatele zadluženosti – vyjadřuje, jak moc se organizace nachází v dlužích

Ukazatel rentability

Obecním vyjádřením rentability (výkonnosti) je poměr mezi dosaženými výsledky činnosti a vynaloženými či použitými prostředky. Obvykle se vychází z výkazu zisku a ztráty a z rozvahy. U municipálních jednotek umožňuje struktura výkazu zisku a ztráty zjišťovat výsledek hospodaření v několika úrovních: výsledek z hlavní činnosti, výsledek z finančního hospodaření, náklady a výnosy z nezpochybnitelných nároků na prostředky státního rozpočtu, rozpočtu územního samosprávného celku. (Otrusinová a Kubíčková, 2011, s. 97, 98)

U hlavní činnosti municipálních jednotek, kde je žádoucí vyrovnanost nákladů a výnosů, tento ukazatel ztrácí význam. Lze tedy aplikovat pouze u doplňkové činnosti (Otrusinová a Kubíčková, s. 112–113).

$$\text{Rentabilita} = \text{Výstup (užitný efekt)} / \text{Vložené (vynaložené) prostředky}$$

Ukazatel nákladové rentability

Tento poměrový ukazatel se využívá u hlavní doplňkové činnosti. Poměruje užitný efekt s náklady. Užitným efektem může být zisk resp. úspora. Vyšší hodnota ukazatele nic

nevyovídá o objemu nákladů, vyjadřuje účinnější využití vynaložených prostředků. (Otrusinová a Kubíčková, 2011, s. 113)

Ukazatel nákladové rentability = Hospodářský výsledek (popř. jiný efekt) / Náklady na činnost
(v % = × 100)

Ukazatel míry pokrytí ztráty z hlavní činnosti ziskem z doplňkové činnosti

Hodnota ukazatele vyjadřuje, jak velkou částí ztrát z hlavní činnosti pokryl zisk z doplňkové činnosti. Lze využít jen u municipálních jednotek vykonávajících doplňkovou činnost a hospodářským výsledkem z hlavní činnosti je ztráta. (Otrusinová a Kubíčková, 2011, s. 113)

Míra pokrytí ztráty z hlavní činnosti ziskem z doplňkové činnosti = Hospodářský výsledek doplňkové činnosti / hospodářský výsledek hlavní činnosti (v % = × 100)

Ukazatel aktivity

Tento ukazatel vyjadřuje relativní vázanost peněžní formy majetku v jednotlivých nepeněžních formách, vypovídá o intenzitě využití jednotlivých forem majetku (Otrusinová a Kubíčková, 2011, s. 106)

Pro hodnocení municipálních jednotek Otrusinová a Kubíčková (2011, s. 114) doporučují zjišťování těchto ukazatelů aktivit:

- *Obrat kapitálu* (rychlost obratu celkového kapitálu) – vyjadřuje objem obratu celkových aktiv na ročních výnosech. Převrácená hodnota vyjadřuje za kolik období lze z výnosů obnovit celkový objem využívaných prostředků.

Obrat kapitálu = Výnosy (celkem, hlavní činnost) / Pasiva (vlastní kapitál a cizí zdroje)

- *Míru vázanosti stálých aktiv ve výnosech* (rychlost obratu stálých aktiv) – vyjadřuje, počet let, za které se objem stálých aktiv obrátí v objemu ročních výnosů. Nižší hodnoty vyjadřují vyšší intenzitu využívání stálých aktiv k tvorbě výkonů.

Míra vázanosti stálých aktiv ve výnosech = Stálá aktiva / Výnosy (celkem, z hlavní činnosti)

- *Dobu obratu pohledávek* – ukazatel vyjadřuje, za jakou průměrnou dobu by došlo k úhradám pohledávek. Nižší hodnota ukazatele vyjadřuje kratší dobu

vázanosti peněz v pohledávkách.

$$\text{Doba obratu pohledávek} = (\text{Pohledávky} \times 360) / \text{Výnosy (celkem, z hlavní činnosti)}$$

- *Poměr doby obratu krátkodobých pohledávek a krátkodobých závazků* – doplňuje oba ukazatele aktivity, výsledná hodnota se získá jejich poměrem. Z hlediska hospodárnosti by měl ukazatel dosahovat hodnot nižších než jedna.

$$\text{Poměr doby obratu krátkodobých pohledávek a závazků} = [(\text{Pohledávky} \times 360) / \text{Výnosy}] / (\text{Závazky} / \text{Provozní náklady})$$

- *Rychlost obratu zásob*, jsou-li významnou položkou – vyjadřuje, kolikrát se objem zásob obrátí v ročních nákladech. Výsledná hodnota by měla být vyšší (rostoucí)

$$\text{Rychlost obratu zásob} = \text{Náklady (z hlavní činnosti, celkem)} / \text{Zásoby}$$

Ukazatel likvidity

Likvidita vyjadřuje schopnost rychle přeměnit majetek na peněžní hotovost k úhradě závazků. Nedostatek likvidity vyjadřuje neschopnost včas hradit své běžné závazky. (Růčková, 2011, s. 48)

Růčková (2011, s. 49), Otrusinová a Kubíčková (2011, s. 99–103) uvádějí, že ukazatele likvidity vyjadřují podíl toho, čím se má platit k tomu, co je nutno platit. Podle rozsahu prostředků použitelných k úhradě závazků se rozlišují a sledují tři stupně likvidity:

- *okamžitá* (peněžní) likvidita – poměřuje veškerý krátkodobý finanční majetek. Vyjadřuje schopnost organizace uhradit okamžitě splatné dluhy. Doporučená hodnota je v rozmezí (0,1) 0,2–0,5 (0,7). U municipálních jednotek bývá na konci roku hodnota vyšší. Standardní by měla být hodnota kolem 1.

$$\text{Okamžitá likvidita} = \text{Krátkodobý finanční majetek} / \text{Krátkodobé závazky}$$

- může být zpřesněna jen na peněžní prostředky v hotovosti a na účtech

$$\text{Okamžitá likvidita} = \text{Peněžní prostředky} / \text{Krátkodobé závazky}$$

- *pohotová likvidita* – poměr rozdílu oběžných aktiv snížený o nejméně likvidní položky zásob (případně nedobytných pohledávek). Doporučená hodnota se pohybuje v závislosti na odvětví v rozpětí (0,7) 1–1,5, přičemž hodnota 1 znamená vyrovnanost mezi krátkodobými pohledávkami a krátkodobými závazky a může být doporučením pro neziskový sektor (Otrusinová a Kubíčková, 2011, s. 102).

$$\text{Pohotová likvidita} = (\text{Oběžný majetek} + \text{Ostatní aktiva} - \text{Zásoby}) / \text{Krátkodobé závazky}$$

Pohotová likvidita = (Finanční majetek + Krátkodobé pohledávky + Ostatní aktiva / Krátkodobé závazky

- *běžná likvidita* – udává, kolikrát jsou krátkodobé závazky kryty oběžnými aktivy. V podnikatelském prostředí je tento ukazatel nejvíce využíván, přestože o skutečné schopnosti uhradit závazky vypovídá nejméně. Doporučené hodnoty by se měly pohybovat v rozmezí 1,5–2,5 (v závislosti na odvětví)

Běžná likvidita = Oběžná aktiva celkem / Krátkodobé závazky

V neziskových organizacích je nejvhodnější využít především ukazatele pohotové a okamžité likvidity, které lze v rámci řízení likvidity modifikovat dle konkrétních potřeb organizace (Otrusínová a Kubíčková, 2011, s. 101).

U neziskových organizací hraje významnou roli vícezdrojové financování, proto mohou ukazatele v průběhu období vykazovat rozdílné hodnoty v závislosti na příjmu dotací. Ukazatele je nutno modifikovat v závislosti na skutečnosti, že některé prostředky není možné použít k úhradě běžných provozních činností. Proto se do čítele uvádějí provozní finanční prostředky snížené o prostředky finančních fondů (Otrusínová a Kubíčková, 2011, s. 103).

Ukazatel zadluženosti

Zadlužeností vyjadřuje skutečnost, že k financování aktiv jsou využívány cizí zdroje. Při finančních analýzách se využívá celá řada ukazatelů zadluženosti většinou odvozených z údajů v rozvaze. Základním ukazatelem vyjadřujícím celkovou zadluženost je podíl cizích zdrojů na celkových aktivech. Tento ukazatel se označuje jako *ukazatel věřitelského rizika*. Z výsledku je patrné, že čím vyšší je hodnota ukazatele, tím vyšší je zadluženost územního celku a tím i riziko věřitelů. (Růčková, 2011, s. 57-58)

Ukazatel věřitelského rizika = cizí zdroje / celková (pasiva) aktiva (v % = × 100)

K měření zadluženosti se dále využívá poměru vlastního kapitálu k celkovým aktivům tzv. *koeficient samofinancování*, který představuje doplňkový ukazatel k ukazateli věřitelského rizika a jejich součet by se měl přibližovat k číslu 1. Tento ukazatel je považován za jeden z nejdůležitějších ukazatelů zadluženosti pro hodnocení celkové finanční situace a vyjadřuje, v jakém poměru jsou aktiva kryta vlastními zdroji. (Růčková, 2011, s. 59)

Koeficient samofinancování = vlastní kapitál / celková (pasiva) aktiva (v % = × 100)

Ukazatele financování

Podle Otrusínové a Kubíčkové (2011, s. 115) jsou nejčastěji zastoupeny:

- ukazatelem finanční samostatnosti (*Vlastní kapitál/Celková pasiva*)
- ukazatelem věřitelského rizika (*Cizí kapitál/ Celková pasiva*)
- mírou zadluženosti vlastního kapitálu (*Cizí kapitál/Vlastní kapitál*)
- mírou oddlužování – vyjadřuje podíl cizích zdrojů, které by bylo možno uhradit z vytvořeného cash flow za jeden rok (*Cash flow/cizí kapitál, kde Cash flow = Hospodářský výsledek + Odpisy + Přírůstek rezerv*)

Ukazatel autarkie

Představuje poměrový ukazatel vyjadřující míru soběstačnosti z hlediska krytí nákladů hlavní činnosti z dosažených výnosů. Využívá se u hlavní činnosti municipální jednotky. Udává se většinou v procentech, jeho hodnota by měla být vyšší než 1 v případě, že výnosy jsou vyšší než náklady. (Otrusínová a Kubíčková, 2011, s. 112)

Autarkie = Výnosy z hlavní činnosti / Náklady na hlavní činnost (v % = $\times 100$)

Podle Kraftové (2002, s. 101) je pro municipální firmy vhodnější orientace na sledování příjmů a výdajů v návaznosti na rozpočet.

Autarkie na bázi příjmů a výdajů = Neinvestiční příjmy / Neinvestiční výdaje (v % = $\times 100$)

Ukazatele investičního rozvoje /útlumu

Charakterizuje stav a hospodaření s dlouhodobým majetkem. Vyjadřuje míru opotřebení dlouhodobého majetku a podíl odpisů na financování investičních aktivit. (Kubíčková a Otrusínová, 2011, s. 116)

Koeficient opotřebení dlouhodobého majetku = Oprávky / Dlouhodobá aktiva (v pořizovacích cenách)

Míra investičního rozvoje = Investice cekem (brutto) / Odpisy (popř. oprávky)

Ukazatel produktivity

Otrusínová a Kubíčková (2011, s. 116) uvádějí, že u municipálních jednotek je ukazatel produktivity synonymem ukazatelů rentability. Místo zisku využívají jiné hodnoty

představující objem výkonu k objemu vynaložené pracovní síly.

Produktivita práce z přidané hodnoty = Přidaná hodnota / Počet pracovníků (popř. počet hodin)

Produktivita kapitálu z přidané hodnoty = Přidaná hodnota (účetní)/Celkový kapitál

Plaček (2012, s. 29) uvádí pro municipální jednotky další poměrové ukazatele:

- čistý a nepřímý dluh / provozní příjmy
- dluhová služba / celkové příjmy
- hrubý provozní výsledek / provozní příjmy
- saldo rozpočtu / celkové příjmy
- běžné transfery / provozní příjmy
- kapacita samofinancování
- kapitálové výdaje / celkové výdaje

Plaček (2012, s. 29) uvádí další možný přístup – soustředění sena provozní výsledek hospodaření, který je roven rozdílu mezi běžnými příjmy a běžnými výdaji.

3.3.3 Soustava informujících a monitorujících ukazatelů

Plaček (2012, s. 27–29) uvádí „V souvislosti s reformou účetnictví státu, začalo ministerstvo financí vyhodnocovat hospodaření municipalit a vyšších územních celků. Projekt se nazývá Soustava informujících a monitorujících ukazatelů (SIM) a používá metody klasických poměrových ukazatelů finanční analýzy.“

Mezi informativní ukazatele řadí:

- počet obyvatel
- celkové příjmy po konsolidaci
- úroky
- uhrazené splátky dluhopisů
- dluhová služba celkem, tj. (úroky + uhrazené splátky dluhových prostředků) / celkové příjmy po konsolidaci
- ukazatel dluhové služby v procentech
- aktiva celkem
- cizí zdroje
- stav na bankovních účtech celkem

- úvěry a komunální dluhopisy
- přijaté návratné finanční výpomoci a ostatní dluhy
- celková zadluženost
- podíl zadluženosti na cizích zdrojích v procentech, představuje podíl součtu úvěrů a komunálních dluhopisů k cizím zdrojům
- cizí zdroje na obyvatele
- oběžná aktiva
- krátkodobé závazky

K monitorujícím ukazatelům patří:

- podíl cizích zdrojů k celkovým aktivům
- celková (běžná) likvidita, hodnota ukazatele se rovná podílu krátkodobých aktiv ke krátkodobým závazkům

Plaček (2012, s. 28) upozorňuje, že SIM se přednostně zaměřuje na hodnocení zadluženosti a likvidity, chybí ukazatele rentability a aktivity.

3.4 Shrnutí teoretické části

V úvodu teoretické části je charakterizován základní územní samosprávný celek – obec. Dále je přiblíženo jejich členění, působnost a hospodaření. Následně je popsán základní finanční nástroj hospodaření obce – rozpočet, představující plán příjmů a výdajů pro rozpočtový rok, sestavovaný v souladu s rozpočtovým výhledem. V rozpočtu jsou příjmy a výdaje podrobně tříděny podle rozpočtové skladby umožňující souhrnný pohled hospodaření. Zdrojem příjmů obce jsou především finanční prostředky získané přerozdělením v rozpočtové soustavě, případně doplněné prostředky z vlastní činnosti. Výdaje obce slouží především k zajištění veřejných služeb a statků. Z důvodu eliminace nedostatků v hospodaření z předchozích let, je vhodné při sestavování rozpočtu provést hodnocení předchozího hospodaření. K tomuto účelu slouží finanční analýza, která představuje rozbor údajů obsažených především v účetních výkazech. U municipálních jednotek je potřeba používat modifikované nástroje finanční analýzy, neboť jejich hlavním cílem není realizace zisku jako u podnikatelských subjektů. Analýzu rozpočtu je vhodné provádět pomocí absolutních ukazatelů. V neposlední řadě jsou přiblíženy některé poměrové ukazatele, např. ukazatel likvidity a zadluženosti.

4 PRAKTICKÁ ČÁST

V praktické části bude představena obec Cerhovice a její hospodaření, zejména příjmová a výdajová strana rozpočtu. Bude přiblížen rozpočet obce, porovnány příjmy a výdaje. Dále bude provedena horizontální a vertikální analýza aktiv a pasiv. Pozornost bude věnována vybraným poměrovým ukazatelům. Na základě získaných hodnot bude provedeno zhodnocení hospodaření vybrané obce a navrhnutá doporučení směřující k zajištění financování plánovaných projektů.

4.1 Základní údaje o obci Cerhovice

Městys Cerhovice se nachází na okraji Středočeského kraje, na trase dálnice D5 zhruba v polovině vzdálenosti mezi Prahou a Plzní. Rozloha obce je 1 475 ha. Skládá se ze dvou částí Cerhovice a Třenice. Podle posledních údajů českého statistického úřadu má obec 1175 obyvatel (Městys Cerhovice).

Není známo, kdy a kým byly Cerhovice založeny. Název pochází od staročeského jména Crha, což je údajně jméno Cyril. Jde o křesťanské jméno, z čehož se dovozuje vznik osídlení dnešních Cerhovic v raně křesťanské době, asi do desátého století. Cerhovice vznikaly postupným osidlováním, budováním hospodářských a obytných středisek při obchodní stezce vedoucí z jižních zemí na sever do Německa a do Polska. První písemná zmínka o obci se nachází v listině vydané králem Přemyslem Otakarem II. dne 19. prosince 1275. V roce 1516 byla trhovářská ves Cerhovice povýšena na městečko a zároveň bylo povoleno zřízení sladoven a pivovarů, usazování řemeslníků a obchodníků a dále právo pořádání týdenních trhů. (Hendrich, 2013, s. 8–13)

Organizační struktura je tvořena patnáctičlenným zastupitelstvem obce, pětičlennou radou obce, kontrolním výborem, finančním výborem a sociální komisí. Navenek obec zastupuje již několik funkčních období starosta obce Petr Frei, místostarostou je Václav Tauš. Matriku a účetnictví má na starosti paní Ludmila Procházková (Městys Cerhovice).

V obci se nachází Základní a Mateřská škola, ordinace praktického a dětského lékaře, stomatolog, lékárna. K sportovnímu vyžití slouží fotbalové hřiště, hřiště ledního hokeje a Sokolovna. K pamětihodnostem obce patří kostel Sv. Martina z 15. století, kaplička ve Třenici a Chráněný přírodní útvar Studánky. Zajímavostí obce je uzavřený lom Wavelitu v katastru obce Třenice. Turistickým cílem se stává místní rozhledna (Městys Cerhovice).

V obci je zaveden plyn, dále je vybavena vodovodní sítí, telekomunikační sítí, veřejným osvětlením a splaškovou kanalizací (Městys Cerhovice).

4.2 Finanční analýza příjmů a výdajů za rok 2014-2016

Následující část bakalářské práce bude věnována charakteristice rozpočtu obce ve sledovaných letech. Bude představena příjmová a výdajová strana rozpočtu obce, provedena jejich horizontální a vertikální analýza, která bude následně využita pro zhodnocení aktiv a pasiv. Dále budou využity a vyhodnoceny vybrané ukazatele hospodaření. Pro finanční analýzu rozpočtu obce jsou využita data za rok 2014 až 2016. Data o rozpočtu jsou zpracována za využití účetních výkazů obce.

V letech 2014–2016 hospodařila obec Cerhovice s těmito příjmy:

- daňové příjmy:
  - ✓ daně a poplatky z vybraných činností a služeb
  - ✓ daně z příjmů, zisku a kapitálových výnosů
  - ✓ daně ze zboží a služeb v tuzemsku
  - ✓ majetkové daně
- nedaňové příjmy:
  - ✓ přijaté sankční platby a vratky transferů
  - ✓ příjmy z prodeje nekapitálového majetku
  - ✓ příjmy z vlastní činnosti a odvody přebytků organizací s přímým vztahem
- přijaté transfery
  - ✓ investiční přijaté transfery
  - ✓ neinvestiční přijaté transfery
- kapitálové příjmy:
  - ✓ příjmy z prodeje dlouhodobého majetku a ostatní kapitálové příjmy
- běžné výdaje
  - ✓ neinvestiční nákupy a související výdaje
  - ✓ neinvestiční transfery obyvatelstvu
  - ✓ neinvestiční transfery soukromoprávním subjektům
  - ✓ neinvestiční transfery veřejnoprávním subjektům a mezi peněžními fondy téhož subjektu
  - ✓ ostatní neinvestiční výdaje

- ✓ platy a podobné související výdaje
- kapitálové výdaje
  - ✓ investiční nákupy a související výdaje

Přehled příjmů, se kterými obec v letech 2014–2016 disponovala, je vyčíslen v tabulce 1. Lze konstatovat, že příjmy jsou proměnlivé. S největším objemem příjmů hospodařila obec v roce 2016, naopak s nejnižším v roce 2014. Nejvýznamnější položky příjmů představují daňové příjmy a přijaté transfery. Zatímco v letech 2014–2015 zaujímají majoritní podíl přijaté transfery (v průměru 65,97 %), v roce 2016 daňové příjmy (51,72 %).

Tabulka 1: Přehled příjmů v letech 2014–2016

Příjmy v Kč	2014		2015		2016	
	34 291 587	%	85 116 853	%	30 406 317	%
Daňové	13 209 865	38,52	14 330 853	16,84	15 725 420	51,72
Nedaňové	3 173 618	9,25	2 897 460	3,40	1 004 337	3,30
Kapitálové	8 100	0,02	28 140	0,03	98 420	0,32
Přijaté transfery	17 900 004	52,20	67 860 400	79,73	13 578 140	44,66

Zdroj: Vlastní práce autora na základě údajů převzatých z Monitor

V tabulce 2 je vyčíslena horizontální analýza příjmů za sledované období. Je patrné, že v roce 2015 došlo oproti roku 2014 skokovému nárůstu celkových příjmů, v roce 2016 naopak objem příjmů klesl. Největší změny v objemu příjmu představovaly přijaté transfery. Příjmy daňové a kapitálové mají v celém sledovaném období vzrůstající tendenci, nedaňové příjmy klesající.

Tabulka 2: Horizontální analýza příjmů v letech 2014–2016

Položky	2015/2014		2016/2015	
	Absolutní změna (v Kč)	Relativní změna v %	Absolutní změna (v Kč)	Relativní změna v %
Daňové příjmy	1 120 988	8,49	1 394 567	9,73
Nedaňové příjmy	-276 158	-8,70	-1 893 123	-65,34
Kapitálové příjmy	20 040	247,41	70 280	249,75
Přijaté transfery	49 960 396	279,11	-54 282 260	-79,99
Příjmy celkem	50 825 266	148,21	-54 710 536	-64,28

Zdroj: Vlastní práce autora na základě údajů převzatých z Monitor

Tabulka 3 přináší přehled skutečných výdajů. Výdaje značně kolísají. Nejvíce prostředků obec vydala v roce 2015, naopak nejméně v roce 2016. Nejvýznamnější podíl výdajů představují v letech 2014 a 2015 kapitálové výdaje (85,36 %), v roce 2016 běžné výdaje (56,05 %).

Tabulka 3: Přehled výdajů v letech 2014–2016

Výdaje v Kč	2014	%	2015	%	2016	%
Běžné výdaje	8 211 619	22,15	9 189 149	7,13	9 841 011	56,05
Kapitálové výdaje	28 862 851	77,85	119 648 492	92,87	7 715 779	43,95
Výdaje celkem	37 074 470	100,00	128 837 641	100,00	17 556 790	100,00

Zdroj: Vlastní práce autora na základě údajů převzatých z Monitor

Z tabulky 4 vyplývá, že v roce 2015 došlo k prudkému nárůstu výdajů, především kapitálových (314,54 %). V roce 2016 došlo naopak k jejich poklesu. Běžné výdaje mají ve sledovaném období vzrůstající tendenci.

Tabulka 4: Horizontální analýza výdajů v letech 2014–2016

Položky	2015/2014		2016/2015	
	Absolutní změna (v Kč)	Relativní změna v %	Absolutní změna (v Kč)	Relativní změna v %
Běžné výdaje	977 530	11,90	651 862	7,09
Kapitálové výdaje	90 785 641	314,54	-111 932 713	-93,55
Výdaje celkem	91 763 171	247,51	-111 280 851	-86,37

Zdroj: Vlastní práce autora na základě údajů převzatých z Monitor

V tabulce 5 zobrazuje souhrnný přehled výdajů. Majoritní podíl na celkových výdajích představují v letech 2014 a 2015 kapitálové výdaje. Tvoří 77,85 % celkových výdajů roku 2014 a 92,87% celkových výdajů roku 2015. V roce 2016 jejich podíl na celkových výdajích poklesl na 43,95%, čímž většinový podíl připadl na běžné výdaje 56,05 %)

Většinový podíl běžných výdajů zaujímají v celém sledovaném období výdaje na neinvestiční nákupy a související výdaje, v průměru 47,24 % běžných výdajů. Jejich nejvyšší položkou jsou výdaje na sběr a svoz komunálních odpadů, činí v průměru 1 213 800 Kč. Druhou významnou položkou běžných výdajů představují platy a podobné a související výdaje 27,42 %.

Největší objem kapitálových výdajů v celém sledovaném období tvoří výdej na pořízení dlouhodobého hmotného majetku, v průměru 89,75 %.

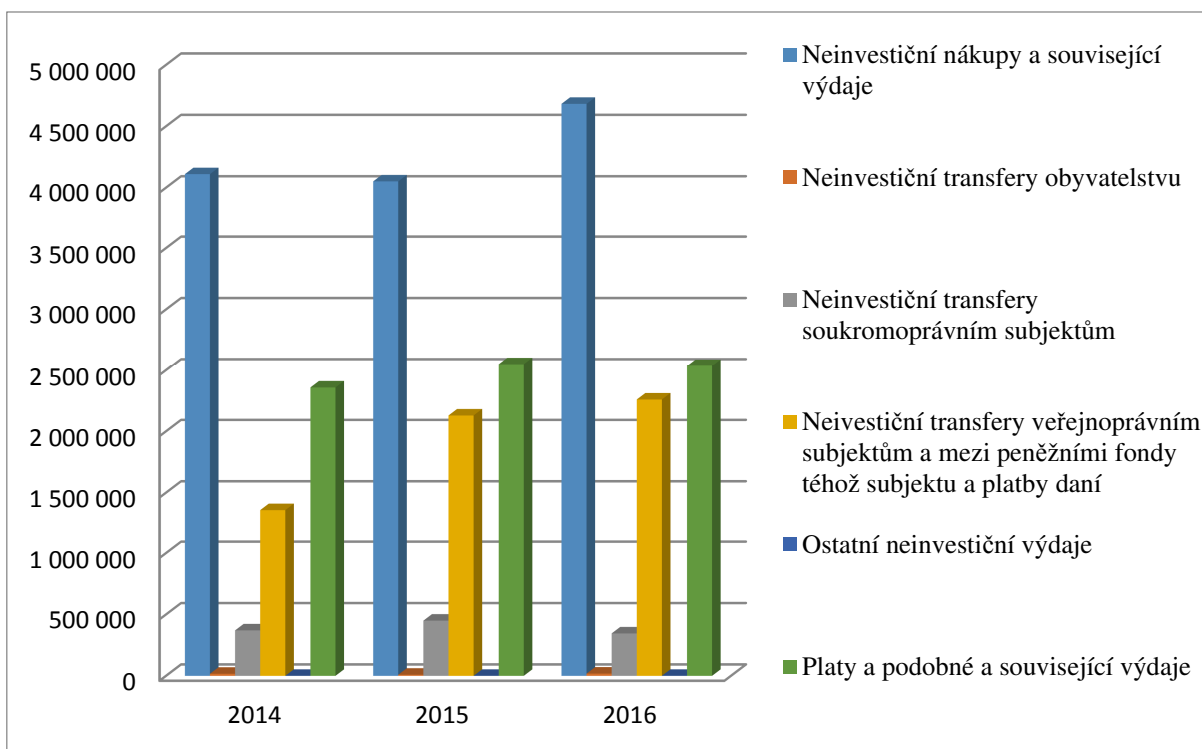
Tabulka 5: Přehled výdajů v letech 2014–2016

Běžné výdaje	2 014			2 015			2 016		
	Kč	% BV / KV	% CV	Kč	% BV / KV	% CV	Kč	% BV / KV	% CV
Neinvestiční nákupy	4 109 908	50,05	11,09	4 050 921	44,08	3,14	4 682 262	47,58	26,67
Neinvestiční transfery obyvatelstvu	16 807	0,20	0,05	9 000	0,10	0,01	17 848	0,18	0,10
Neinvestiční transfery soukromoprávním subjektům	370 143	4,51	1,00	449 334	4,89	0,35	345 500	3,51	1,97
Neinvestiční transfery veřejnoprávním subjektům a	1 357 452	16,53	3,66	2 128 517	23,16	1,65	2 258 895	22,95	12,87
Ostatní neinvestiční výdaje	0	0,00	0,00	0	0,00	0,00	0	0,00	0,00
Platy a podobné a související výdaje	2 357 309	28,71	6,36	2 551 377	27,77	1,98	2 536 506	25,77	14,45
Běžné výdaje celkem	8 211 619	100,00	22,15	9 189 149	100,00	7,13	9 841 011	100,00	56,05
Pořízení dlouhodobého hmotného majetku	28 862 851	100,00	77,85	119 562 042	99,93	92,80	5 349 719	69,33	30,47
Pořízení dlouhodobého nehmotného majetku	0	0,00	0,00	75 625	0,06	0,06	0	0,00	0,00
Pozemky	0	0,00	0,00	10 825	0,01	0,01	2 366 060	30,67	13,48
Kapitálové výdaje celkem	28 862 851	100,00	77,85	119 648 492	100,00	92,87	7 715 779	100,00	43,95
Celkové výdaje	37 074 470	x	100,00	128 837 641	x	100,00	17 556 790	x	100,00

Zdroj: Vlastní práce autora na základě údajů převzatých z Monitor

Graficky je struktura běžných výdajů vyobrazena v grafu 1. Největší objem výdajů směřuje na neinvestiční nákupy, platy a neinvestiční transfery veřejnoprávním subjektům.

Graf 1: Struktura výdajů roku 2014 až 2016

Zdroj: Vlastní práce autora na základě údajů uvedených v Monitor

V tabulce 6 je zachycen přehled kapitálových výdajů za sledované období a jejich vertikální analýza. V roce 2014 představuje 100 % kapitálových výdajů výdaje pořízení dlouhodobého majetku, z toho 97,47 % tvoří výdaje na budovy, haly a stavby. V následujícím roce výdaje na budovy, haly a stavby zaujmají dokonce 99,78 % kapitálových výdajů, v roce 2016 klesají na 69,33 % všech kapitálových výdajů.

Tabulka 6: Kapitálové výdaje v roce 2014-2016

	2 014		2 015		2 016	
		%		%		%
Investiční výdaje (v Kč)	28 862 851		119 648 492		7 715 779	
Ostatní nákup dlouhodobého nehmotného majetku	0	0,00	75 625	0,06	0	0,00
Budovy, haly a stavby	28 138 636	97,49	119 380 042	99,78	5 349 719	69,33
Stroje, přístroje a zařízení	618 011	2,14	182 000	0,15	0	0,00
Dopravní prostředky	106 204	0,37	0	0,00	0	0,00
Pozemky	0	0,00	10 825	0,01	2 366 060	30,67

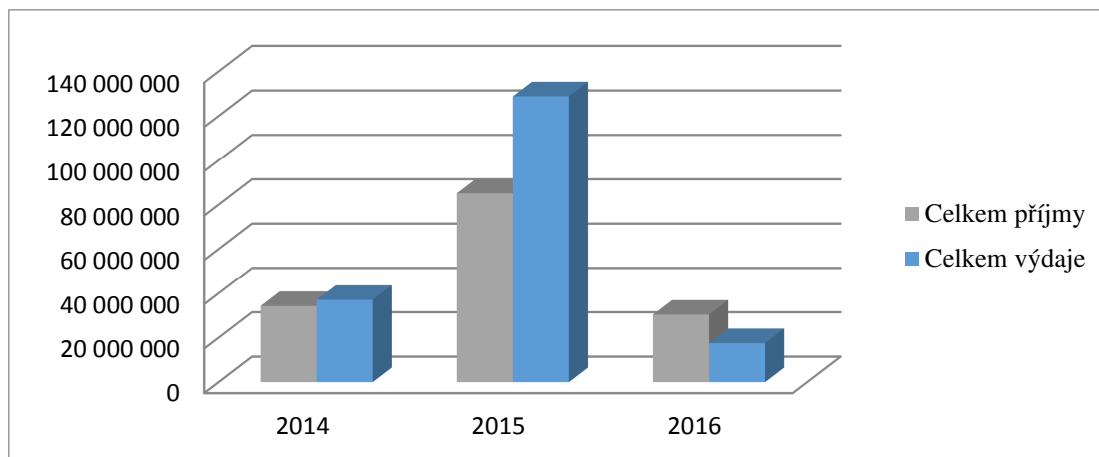
Zdroj: Vlastní práce autora na základě údajů převzatých z Monitor

Ve výdajích na budovy, haly a stavby jsou zahrnuty v roce 2014 náklady na zateplení MŠ v Cerhovicích, v roce 2015 na vybudování dětského hřiště v přírodním stylu při MŠ Cerhovice. V celém sledovaném období investovala obec finanční prostředky do budování kanalizace a

čističky odpadních vod. Na všechny výše uvedené akce obec čerpala dotace.

Celkový pohled na rozpočet je zobrazen v grafu 2. Je patrné, že v letech 2014–2015 byl rozpočet deficitní, v roce 2016 přebytkový.

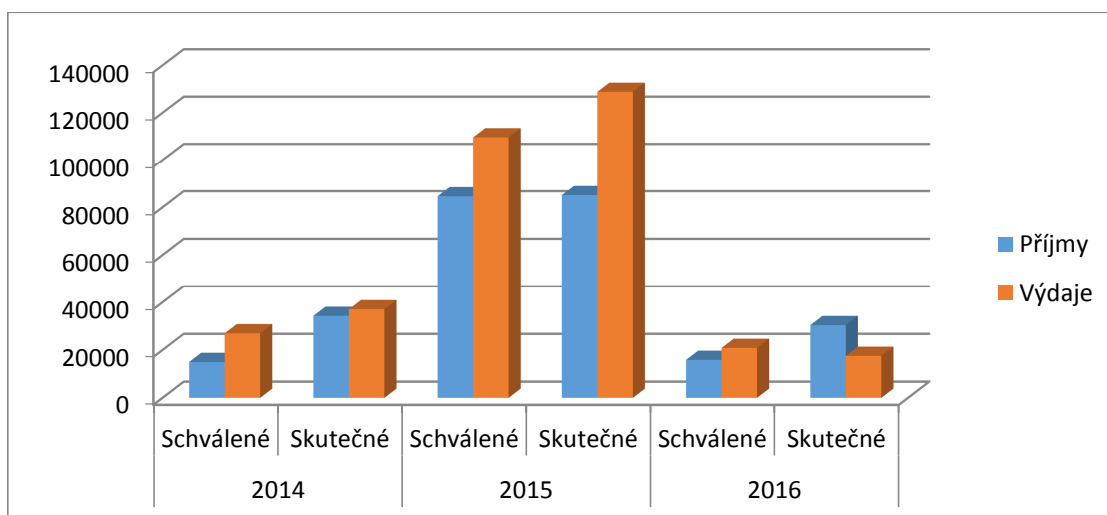
Graf 2: Příjmy a výdaje v letech 2014–2016

Zdroj: Vlastní práce autora na základě převzatých z Monitor

Grafu 3 znázorňuje vývoj schváleného a skutečného rozpočtu v letech. Přestože byl v celém sledovaném období schválen schodkový rozpočet, v roce 2016 ukončila obec hospodaření s přebytkem. V letech 2014 a 2016 je patrný nesoulad mezi schválenými a skutečnými příjmy a výdaji. V roce 2015 je významný rozdíl jen mezi schválenými a skutečnými výdaji.

Graf 3: Rozpočet skutečný/plánovaný v letech 2014–2016

Zdroj: Vlastní práce autora na základě údajů převzatých z Monitor

V tabulce 7 je vyčísleno srovnání schváleného a skutečného rozpočtu za jednotlivé roky a saldo rozpočtu. Zjištěné hodnoty salda rozpočtu nasvědčují o nevhodném sestavování rozpočtu.

Tabulka 7: Schválený / skutečný rozpočet v letech 2014–2016

	2014		2015		2016	
	Schválené	Skutečné	Schválené	Skutečné	Schválené	Skutečné
PŘÍJMY (v tis. Kč)						
Daňové	11 842	13 210	11 847	14 331	12 759	15 726
Nedaňové	2 643	3 174	2 287	2 898	2 185	1 004
Kapitálové	0	8	0	28	0	98
Přijaté transfery	507	17 900	70 509	67 860	941	13 578
Celkem	14 992	34 292	84 643	85 117	15 885	30 406
VÝDAJE (v tis. Kč)						
Běžné	11 030	8 212	14 151	9 189	20 295	9 841
Kapitálové	15 962	28 863	95 492	119 649	590	7 716
Výdaje celkem	26 992	37 075	109 643	128 838	20 885	17 557
SALDO	-12 000	-2 783	-25 000	-43 721	-5 000	12 849

Zdroj: Vlastní práce autora na základě údajů převzatých z Monitor

V tabulce 8 je provedena horizontální analýza schváleného a skutečného rozpočtu v letech. Z dosažených údajů je patné zvyšování skutečných příjmů proti schváleným. V roce 2014 a 2016 byl tento nárůst způsoben především nárůstem přijatých investičních transferů. Zvýšení příjmu je zaznamenáno i u daňových příjmů. Skutečné výdaje převyšovaly schválené v roce 2014 a 2015, zejména v důsledku zvýšených kapitálových výdajů. V celém sledovaném období byly skutečné běžné výdaje nižší než plánované.

Tabulka 8: Horizontální analýza schváleného/skutečného rozpočtu v letech 2014–2016

	2014		2015		2016	
	Absolutní změna	Změna v %	Absolutní změna	Změna v %	Absolutní změna	Změna v %
PŘÍJMY (v tis. Kč)						
Daňové	1 368	11,55	2 484	20,97	2 967	23,25
Nedaňové	531	20,09	611	26,72	-1 181	-54,05
Kapitálové	8	x	28	x	98	x
Přijaté transfery	17 393	3 430,57	-2 649	-3,76	12 637	1 342,93
Celkem	19 300	128,74	474	0,56	14 521	91,41
VÝDAJE (v tis. Kč)						
Běžné	-2 818	-25,55	-4 962	-35,06	-10 454	-51,51
Kapitálové	12 901	80,82	24 157	25,30	7 126	1 207,80
Výdaje celkem	10 083	37,36	19 195	17,51	-3 328	-15,93
SALDO	9 217	-76,81	-18 721	74,88	17 849	-356,98

Zdroj: Vlastní práce autora na základě údajů převzatých z Monitor

4.3 Vertikální a horizontální analýza rozvahy

Vertikální analýza rozvahy

Vertikální analýza rozvahy zobrazuje strukturu jednotlivých položek (oběžný majetek, dlouhodobý majetek, aktiva celkem apod.). Z dat zjištěných v tabulce 9 lze vyčíst vzrůstající tendence procentuálního nárůstu dlouhodobého hmotného majetku na celkových aktivech. Dále je patrné snižování oběžných aktiv, a to v důsledku výrazného poklesu u krátkodobého finančního majetku. Procentuální podíl krátkodobých pohledávek na stálých aktivech kolísá.

Z vývoje bilanční sumy pasiv jsou viditelné výrazné změny, a to zejména procentuální navýšení jmění účetní jednotky, snížení výsledku hospodaření a kolísání podílu cizích zdrojů, zejména u dlouhodobých závazků.

Tabulka 9: Vertikální analýza rozvahy

		2014	2015	2016
AKTIVA	AKTIVA CELKEM	100,00%	100,00%	100,00%
A.	Stálá aktiva	56,40%	66,92%	86,21%
A.I.	Dlouhodobý nehmotný majetek	0,13%	0,09%	0,11%
A.II.	Dlouhodobý hmotný majetek	55,59%	66,45%	85,62%
A.III.	Dlouhodobý finanční majetek	0,69%	0,38%	0,48%
B.	Oběžná aktiva	43,60%	33,08%	13,79%
B.I.	Zásoby	0,01%	0,00%	0,01%
B.II.	Krátkodobé pohledávky	9,28%	26,76%	0,31%
B.III.	Krátkodobý finanční majetek	34,31%	6,32%	13,47%
PASIVA	PASIVA CELKEM	100,00%	100,00%	100,00%
C.	Vlastní kapitál	90,14%	73,14%	99,44%
C.I.	Jmění účetní jednotky a upravující položky	37,80%	42,13%	57,52%
C.III.	Výsledek hospodaření	52,34%	31,01%	41,92%
D.	Cizí zdroje	9,86%	26,86%	0,56%
D.II.	Dlouhodobé závazky	9,20%	26,67%	0,00%
D.III.	Krátkodobé závazky	0,66%	0,19%	0,56%

Zdroj: Vlastní práce autora na základě údajů převzatých z Monitor

Horizontální analýza rozvahy

Horizontální analýza rozvahy slouží pro meziroční srovnání jednotlivých hodnot a napomáhá odhalit změny celkových, stálých a oběžných aktiv, změny celkových pasiv, cizích zdrojů a vlastního kapitálu. Absolutní i relativní změny jsou zobrazeny v tabulce 10.

Z výsledků horizontální analýzy je patrný nárůst celkové sumy aktiv mezi roky 2014 a 2015, a to zejména v důsledku zvýšení stálých aktiv, konkrétně nedokončeného dlouhodobého

hmotného majetku. Zároveň vzrostlo jmění účetní jednotky (transfery na pořízení dlouhodobého majetku) a dlouhodobé závazky (dlouhodobé přijaté zálohy na transfery). V roce 2016 došlo k výraznému poklesu celkových aktiv a pasiv, zejména v důsledku poklesu krátkodobých pohledávek na dohadných účtech aktivních a dlouhodobých závazků na položce dlouhodobé přijaté zálohy na transfery.

Tabulka 10: Horizontální analýza rozvahy

Horizontální analýza		Absolutní data		Relativní data	
		2015/2014	2016/2015	2015/2014	2016/2015
AKTIVA	AKTIVA CELKEM	139 711 597	-64 099 148	82,07%	-20,68%
A.	Stálá aktiva	111 394 441	4 527 238	116,01%	2,18%
A.I.	Dlouhodobý nehmotný majetek	64 345	-11 280	30,02%	-4,05%
A.II.	Dlouhodobý hmotný majetek	111 330 096	4 538 518	117,64%	2,20%
A.III.	Dlouhodobý finanční majetek	0	0	0,00%	0,00%
B	Oběžná aktiva	28 317 156	-68 626 386	38,15%	-66,93%
B.I.	Zásoby	-8 188	18 959	-59,09%	334,43%
B.II.	Krátkodobé pohledávky	67 133 130	-82 166 107	424,96%	-99,08%
B.III.	Krátkodobý finanční majetek	-38 807 786	13 520 762	-66,44%	68,99%
PASIVA	PASIVA CELKEM	139 711 597	-64 099 148	82,07%	-20,68%
C.	Vlastní kapitál	73 233 629	17 789 065	47,72%	7,85%
C.I.	Jmění účetní jednotky a upravující položky	66 228 685	10 826 063	102,92%	8,29%
C.III.	Výsledek hospodaření	7 004 944	6 963 002	7,86%	7,24%
D.	Cizí zdroje	66 477 968	-81 888 213	396,09%	-98,35%
D.II.	Dlouhodobé závazky	67 013 158	-82 675 236	427,87%	-100,00%
D.III.	Krátkodobé závazky	-535 190	787 023	-47,73%	134,27%

Zdroj: Vlastní práce autora na základě údajů převzatých z Monitor

4.4 Vybrané poměrové ukazatele

Ukazatelů sloužících k analyzování hospodaření je celá řada. V předchozí části byla provedena analýza absolutních ukazatelů. Dalšími ukazateli jsou např. ukazatele likvidity a zadluženosti.

V první řadě bude hodnocen **ukazatel likvidity**. Vstupní data pro výpočet tohoto ukazatele jsou získána z rozvahy. Jelikož je zjišťován ukazatel likvidity v neziskové organizaci, není vhodné využívat klasický ukazatel likvidity, tedy poměr oběžných aktiv a krátkodobých závazků, ale je vhodné použít modifikovanou verzi, a to ukazatele pohotovosti likvidity (poměr součtu oběžného majetku + ostatní aktiva bez zásob ke krátkodobým závazkům) a okamžité nebo též peněžní likvidity (poměr krátkodobého finančního majetku a krátkodobých závazků).

V tabulce 11 je vypočítán *ukazatel běžné likvidity*. Doporučované hodnoty tohoto ukazatele se pohybují v rozmezí 1,5–2,5. V obci Cerhovice tento ukazatel dosahuje vysokých hodnot, v důsledku vysokých krátkodobých pohledávek zaúčtovaných na dohadných položkách aktivních a nadbytečného množství finančních prostředků na bankovních účtech. Na dohadných položkách aktivních jsou zaúčtovány očekávané účelové investiční transfery na kanalizaci a čističku odpadních vod, dětské hřiště a sbor dobrovolných hasičů.

Tabulka 11: Ukazatel běžné likvidity

Položky	2014	2015	2016
Oběžná aktiva (v Kč)	74 217 841	102 534 997	33 908 611
Krátkodobé závazky (v Kč)	1 121 344	586 154	1 373 177
Běžná likvidita	66,19	174,93	24,69

Zdroj: Vlastní práce autora na základě údajů převzatých z Monitor

Tabulka 12 přináší pohled na hodnoty *ukazatele pohotové likvidity*. Od běžné likvidity se příliš neliší, neboť obec nevykazuje vysoké zásoby. Hodnoty jsou tak téměř totožné.

Tabulka 12: Ukazatel pohotové likvidity

Položky	2014	2015	2016
Oběžná aktiva (v Kč)	74 217 841	102 534 997	33 908 611
Zásoby (v Kč)	13 857	5 669	24 628
Krátkodobé závazky (v Kč)	1 121 344	586 154	1 373 177
Pohotová likvidita	66,17	174,92	24,68

Zdroj: Vlastní práce autora na základě údajů převzatých z Monitor

Ukazatel okamžité likvidity vyčíslený v tabulce 13 vyjadřuje, že obec drží příliš vysokou hotovost na bankovních účtech, což není optimální. Bylo by vhodné investovat volné finanční prostředky do konzervativních finančních instrumentů.

Tabulka 13: Ukazatel okamžité likvidity

Položky	2014	2015	2016
Krátkodobý finanční majetek (v Kč)	58 406 383	19 598 597	33 119 359
Krátkodobé závazky (v Kč)	1 121 344	586 154	1 373 177
Pohotová (okamžitá) likvidita	52,09	33,44	24,12

Zdroj: Vlastní práce autora na základě údajů převzatých z Monitor

Ukazatel dluhové služby je sledován Ministerstvem financí. Pokud obec překročí jeho 30% hranici, je přidána na seznamu obcí poskytovatelům dotací ze státního rozpočtu a fondů, aby

k této skutečnosti bylo přihlédnuto při projednávání žádostí o dotaci. Hodnota ukazatele se získá jako podíl součtu všech závazků z návratných zdrojů k určitému datu a celkových příjmů. Obec Cerhovice nemá žádné návratné závazky, proto tento ukazatel dosahuje nulových hodnot.

Dalším ukazatelem vhodným pro analýzu hospodaření u municipálních jednotek je **ukazatel zadluženosti**, kam se řadí ukazatele věřitelského rizika, koeficient samofinancování, podíl cizího kapitálu na vlastním, dlouhodobá zadluženost kapitálu a míra finanční samostatnosti.

Věřitelské riziko neboli celková zadluženost obce udává míru krytí majetku cizími zdroji. Z tabulky 14 je patrné, že dosahuje průměrné hodnoty 12,42 %. Nejvyšší hodnota byla zaznamenána v roce 2015, naopak nejnižší v roce 2016. Nízká hodnota tohoto ukazatele je pro obec velice příznivá např. při případném posuzování žádosti o úvěr.

Tabulka 14: Ukazatel věřitelského rizika v roce 2014–2016

Položky	2 014	2 015	2 016
Cizí zdroje (v Kč)	16 783 422	83 261 390	1 373 177
Celková pasiva / aktiva (v Kč)	170 236 461	309 948 056	245 848 911
Ukazatel věřitelského rizika (v %)	9,86	26,86	0,56

Zdroj: Vlastní práce autora na základě údajů převzatých z Monitor

Doplňkovým ukazatelem věřitelského rizika je **koeficient samofinancování**, uvedený v tabulce 15. Doporučená hodnota ukazatele je větší než 50 %. V případě Cerhovic je průměrná hodnota tohoto ukazatele 87,57 %, v roce 2016 dosahuje dokonce hodnoty 99,44 %, což vyjadřuje stabilitu a schopnost samofinancování a zároveň minimální zadluženost. Tento ukazatel se však u neziskových organizací posuzuje jinak než v podnikatelském prostředí.

Tabulka 15: Koeficient samofinancování v roce 2014–2016

Položky	2 014	2 015	2 016
Vlastní kapitál (v Kč)	153 453 038	226 686 667	244 475 734
Celková aktiva/pasiva (v Kč)	170 236 461	309 948 056	245 848 911
Koeficient samofinancování (v %)	90,14	73,14	99,44

Zdroj: Vlastní práce autora na základě údajů převzatých z Monitor

Ukazatel podílu cizího kapitálu na vlastním kapitálu (viz tabulka 16) se drží na průměrné hodnotě 0,16. Nejvyšší hodnoty (0,37) dosáhl ukazatel podílu cizího kapitálu na vlastním kapitálu v roce 2015. V roce 2016 hodnota tohoto ukazatele klesla na 0,01, čímž říká, že

na jednu jednotku vlastního kapitálu je vázáno 0,01 jednotek cizího kapitálu. Ze zjištěných hodnot podílu cizího kapitálu na vlastním vyplývá, že obec má více vlastních zdrojů než cizích, což opět svědčí o minimální zadluženosti.

Tabulka 16: Podíl cizího kapitálu na vlastním v roce 2014–2016

Položky	2 014	2 015	2 016
Cizí kapitál (v Kč)	16 783 422	83 261 390	1 373 177
Vlastní kapitál (v Kč)	153 453 038	226 686 667	244 475 734
Podíl cizího kapitálu na vlastním	0,11	0,37	0,01

Zdroj: Vlastní práce autora na základě údajů převzatých z Monitor

Dlouhodobá zadluženost kapitálu, vyjadřující podíl cizího kapitálu dlouhodobě vázaného na objemu vlastního kapitálu, se drží na průměrné hodnotě 0,15. Tento ukazatel je důležitý pro banku v případě poskytování úvěru. Jak je vidět v tabulce 17, hodnoty tohoto ukazatele jsou velice nízké, a tak v případě žádosti o úvěr má obec velkou šanci na jeho získání.

Tabulka 17: Dlouhodobá zadluženost kapitálu v roce 2014–2016

Položky	2 014	2 015	2 016
Dlouhodobé cizí zdroje (v Kč)	15 662 078	82 675 236	0
Vlastní kapitál (v Kč)	153 453 038	226 686 667	244 475 734
Dlouhodobá zadluženost kapitálu	0,10	0,36	0,00

Zdroj: Vlastní práce autora na základě údajů převzatých z Monitor

Posledním z posuzovaných ukazatelů zadluženosti je **míra finanční samostatnosti**, vyčíslená v tabulce 18. Jeho průměrná hodnota u obce Cerhovice je 63,30. Minimální hodnoty dosáhl tento ukazatel v roce 2015, v roce 2016 se vytáhl na hodnotu 178,04, což vyjadřuje, že jedna jednotka vlastního kapitálu může být použita na úhradu více jak 178 jednotek cizího kapitálu (na 1 jednotku cizího kapitálu připadá přes 178 jednotek vlastního kapitálu).

Tabulka 18: Míra finanční samostatnosti v roce 2014–2016

Položky	2 014	2 015	2 016
Vlastní kapitál	153 453 038	226 686 667	244 475 734
Cizí zdroje	16 783 422	83 261 390	1 373 177
Míra finanční samostatnosti	9,14	2,72	178,04

Zdroj: Vlastní práce autora na základě údajů převzatých z Monitor

V tabulce 19 je zobrazen ukazatel autarkie. Hodnoty tohoto ukazatele se pohybují nad doporučenou hodnotou 1, což značí o soběstačnosti z hlediska pokrytí nákladů z výnosů dosažených z hlavní činnosti, avšak prostředky, o které přesahují výnosy doporučenou hodnotu, by mohly být využity v jiných oblastech.

Tabulka 19: Ukazatele autarkie v roce 2014–2016

Položky	2014	2015	2016
Výnosy celkem - hlavní činnost	16 099 613	17 223 073	19 118 767
Náklady celkem - hlavní činnost	10 718 934	11 347 884	12 823 897
Ukazatel autarkie	1,50	1,52	1,49

Zdroj: Vlastní práce autora na základě údajů převzatých z Monitor

Tabulka 20 je zaměřena na ukazatel rentability u doplňkové činnosti. Rentabilita vyjadřuje, jak se z dostupných zdrojů dají vytvořit výsledky. Znázorňuje, kolik jednotek výstupu/výkonu přinesla jedna jednotka vstupu/vynaložených prostředků. Zjištěné hodnoty ukazatele rentability nasvědčují o tom, že doplňková činnost obce je zisková.

Tabulka 20: Ukazatel rentability - doplňková činnost

Položky	2014	2015	2016
Výnosy celkem (v Kč)	1 277 389	1 353 796	1 908 822
Náklady celkem (v Kč)	270 290	224 040	1 240 690
Ukazatel rentability	4,73	6,04	1,54

Zdroj: Vlastní práce autora na základě údajů převzatých z Monitor

V tabulce č. 21 je vyhodnocen **ukazatel nákladové rentability** u vedlejší činnosti. Jeho hodnoty jsou kolísavé, svého maxima dosáhly v roce 2015 a v roce 2016 výrazně klesly z důvodu prudkého nárůstu nákladů, zejména nákladů na spotřebu energie, služby a na zaměstnance. I přesto přináší vynaložené prostředky na vedlejší činnost obci zisk, který by mohla, v případě ztrát z hlavní činnosti, využít ke krytí nákladů z hlavní činnosti. Jelikož je hlavní činnost obce soběstačná, zisk by mohl být v budoucnu využit k rozvoji obce.

Tabulka 21: Ukazatel nákladové rentability - doplňková činnost

Položky	2014	2015	2016
Výsledek hospodaření běžného účetního období (v Kč)	1 007 099	1 129 756	668 132
Náklady celkem (v Kč)	270 290	224 040	1 240 690
Ukazatel nákladové rentability	3,73	5,04	0,54

Zdroj: Vlastní práce autora na základě údajů převzatých z Monitor

Ukazatel míry pokrytí ztráty z hlavní činnosti ziskem z doplňkové činnosti ztrácí u Cerhovic smysl, neboť hospodářským výsledkem z hlavní činnosti není ztráta.

Dalším ukazatelem vhodným pro analýzu hospodaření municipálních jednotek je **podíl cizích zdrojů na aktivech**, viz tabulka 22. Nejvyšší hodnoty podílu cizích zdrojů na celkových aktivech dosáhl Městys Cerhovice v roce 2015, a to z důvodu rozsáhlých investičních akcí, které způsobily nárůst majetku a dlouhodobých závazků. Po připsání přijatých investičních transferů hodnota tohoto ukazatele klesla až k nule.

Tabulka 22: Podíl cizích zdrojů na aktivech

Položky	2012	2015	2016
Cizí zdroje (v Kč)	16 783 422	83 261 390	1 373 177
Aktiva celkem (v Kč)	170 236 461	309 948 058	245 848 911
Podíl cizích zdrojů na aktivech (v %)	9,86	26,86	0,56

Zdroj: Vlastní práce autora na základě údajů převzatých z Monitor

Dalším významným poměrovým ukazatelem je **Budget accuracy**.

$$\text{Budget accuracy} = (\text{Rozpočtovaná částka} - \text{skutečná částka}) / \text{skutečná částka}$$

V tabulce 23 je zobrazena přesnost rozpočtu na straně příjmů. Hodnota toho ukazatele se pohybuje v záporných číslech, což nasvědčuje o skutečnosti, že při sestavování rozpočtu obec vychází z nižších příjmů, než ve skutečnosti obdrží. U vhodně stanoveného rozpočtu by se hodnota tohoto ukazatele měla pohybovat kolem nuly nebo lehce pod nulou, jako je tomu v roce 2015. K výkyvu v roce 2014 došlo zejména v důsledku zvýšení přijatých transferů, kdy při sestavení rozpočtu byl schválený příjem 507 400 Kč, ale obec ve skutečnosti obdržela 17 900 004 Kč. Výkyv v roce 2016 je způsoben ze stejné příčiny, obec při sestavení rozpočtu schválila přijaté transfery ve výši 941 207 Kč, ale ve skutečnosti obdržela 13 578 140 Kč.

Tabulka 23: Budget accuracy – příjmy

Položky	2 014	2 015	2 016
Schválené příjmy (v Kč)	14 991 457	84 642 902	15 884 833
Skutečné příjmy (v Kč)	34 291 587	85 116 853	30 406 317
Budget accuracy	-0,56	-0,01	-0,48

Zdroj: Vlastní práce autora na základě údajů převzatých z Monitor

Přesnost rozpočtu na straně výdajů přináší tabulka 24. Hodnoty ukazatele výdajů se pohybují v záporných číslech. Z toho vyplývá, že obec při sestavování rozpočtu postupovala obdobně

jako u příjmů a schválila nižší výdaje, než ve skutečnosti vydala. Obec v tomto období sice snížila běžné výdaje oproti schváleným, ale zároveň navýšila kapitálové výdaje. V roce 2016 se ukazatel budget accuracy přehoupl do kladných hodnot, což znamená úsporu skutečných výdajů nad schválenými, a to v důsledku úspor na straně běžných výdajů v částce 10 453 822 Kč, tj. 51,51% (hodnota budget accuracy = 1,06). Na straně kapitálových výdajů došlo k nárůstu skutečných výdajů proti schváleným o 7 125 779 Kč, což představuje zvýšení o 1 207,76 % (hodnota budget accuracy = -0,92). Ke zvýšení kapitálových výdajů došlo zvýšením výdajů oproti schváleným na budovy, haly a stavby o 4 909 719 Kč a na pozemky o 2 316 060 Kč. Výkyv mezi schválenými a skutečnými kapitálovými by mohl být zapříčiněn nečekanými výdaji či nevhodně nastaveným rozpočtem.

Tabulka 24: Budget accuracy – výdaje

Položka	2 014	2 015	2 016
Schválené výdaje (v Kč)	26 991 457	109 642 902	20 884 833
Skutečné výdaje (v Kč)	37 074 470	128 837 641	17 556 790
Budget accuracy	-0,27	-0,15	0,19

Zdroj: Vlastní práce autora na základě údajů převzatých z Monitor

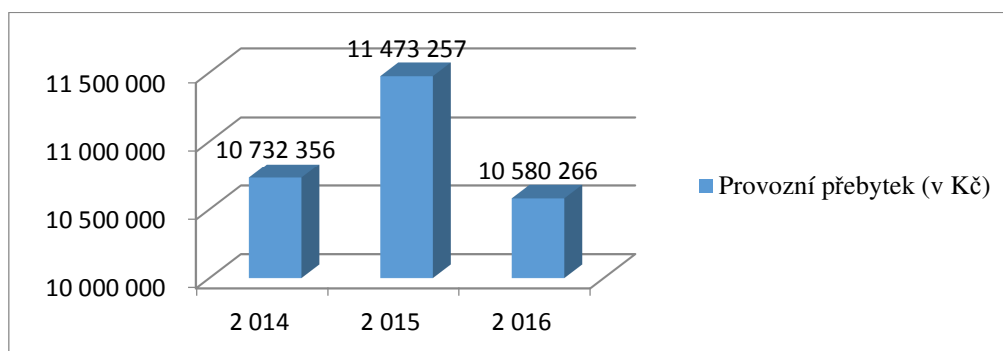
Dalším důležitým poměrovým ukazatelem je provozní přebytek. Z tabulky 25 je patrné, že běžné příjmy převyšují běžné výdaje a obec tak dosahuje v celém sledovaném období značného provozního přebytku v průmětu 10 928 626 Kč. Vzniklý provozní přebytek může obec využít k financování investičních akcí. Názorně je vývoj provozního přebytku zobrazen v grafu 4.

Tabulka 25: Provozní přebytek v letech 2014-2016

Položky	2 014	2 015	2016
Provozní příjmy (v Kč)	17 199 573	18 075 555	17 799 034
Provozní výdaje (v Kč)	6 467 217	6 602 298	7 218 768
Provozní přebytek (v Kč)	10 732 356	11 473 257	10 580 266

Zdroj: Vlastní práce autora na základě údajů převzatých z Monitor

Graf 4: Provozní přebytek v letech 2014–2016

Zdroj: Vlastní práce autora na základě údajů převzatých z Monitor

4.5 ZHODNOCENÍ HOSPODAŘENÍ

Městys Cerhovice schválil na roky 2014–2016 deficitní rozpočet. Skutečný rozpočet byl v letech 2014–2016 schodkový, v roce 2016 přebytkový.

Příjmy obce jsou tvořeny příjmy daňovými, nedaňovými, kapitálovými a přijatými transfery. Největší objem příjmů v letech 2014–2015 tvořily přijaté transfery, z nich v průměru 95,44 % představovaly investičními transfery. Největším neúčelově vázaným příjmem obce jsou příjmy daňové, především daň z příjmu právnických a fyzických osob, daň z přidané hodnoty a daň z nemovitostí. V posledních letech daňové příjmy neustále rostou, což je pro obec výhodné. Dalším daňový příjem obce tvoří příjmy z místních poplatků vybírané v rámci samosprávy. Jejich podíl však není tak významný.

U nedaňových příjmů představují v letech 2014 a 2015 velkou část příjmy z poskytování služeb a výrobků, v roce 2016 příjmy z pronájmu, a to příjmy z pronájmu pozemků. Kapitálové příjmy tvoří zanedbatelný podíl příjmů obce, v průměru představují 0,12 % příjmů. Do těchto příjmů patří prodej dlouhodobého majetku, konkrétně prodej pozemků. Poslední položku příjmů představují přijaté transfery, tvořené transfery investičními a neinvestičními. Investiční dotace tvoří v průměru 56,56 % celkových příjmů obce. Díky dotacím může obec realizovat projekty, které by z vlastních prostředků neufinancovala. Mezi roky 2014 a 2015 objem přijatých transferů stoupal, v roce 2016 klesl. Ve sledovaném období přijala obec např. dotaci na zateplení mateřské školy Cerhovice, výstavbu kanalizace a čističky odpadních vod, dětské hřiště v přírodním stylu při MŠ Cerhovice. Obec pravidelně sleduje aktuální dotační programy a žádá o poskytnutí dotací. Přijetí dotace je však často administrativně náročné a je spojeno s řadou podmínek, které obec musí plnit a jejichž nesplnění je postihováno odvodem za porušení rozpočtové kázně. I proto si obec rozmyšlí, zda dotační programy, které jsou vypsány v aktuálních výzvách, jsou skutečně přínosné.

Největší objem výdajů obce v letech 2014 a 2015 zaujímají výdaje kapitálové, v roce 2016 běžné. Nevýznamnější podíl běžných výdajů připadá na platy zaměstnanců a neinvestiční nákupy, konkrétně výdaje na sběr a svoz komunálního odpadu. Snižování těchto výdajů je pro obec velmi omezené, neboť již nyní se snaží odebírat výrobky a služby od nejvýhodnějších dodavatelů a poskytovatelů. Výdaje na platy zaměstnanců jsou částečně kryty příspěvky poskytovanými z úřadu práce. Kapitálové výdaje představují investiční nákupy, především na pořízení dlouhodobého hmotného majetku. Součástí kapitálových výdajů jsou výdaje

na výstavku kanalizace a čističky odpadních vod, zateplení mateřské školy Cerhovice a vybudování dětského hřiště v přírodním stylu při MŠ Cerhovice.

Z analýzy účetních dokladů je zřetelný nárůst celkové sumy aktiv, na čemž měla nejdůležitější podíl stálá aktiva, především dlouhodobý hmotný majetek. Z pohledu pasiv je vidět, že obec je financována vlastním a cizím kapitálem, přičemž významně převyšuje podíl vlastního kapitálu nad cizím. Největší položkou vlastního kapitálu jsou transfery na pořízení dlouhodobého majetku a výsledek hospodaření předcházejících účetních období. Nejvyšší položku cizích zdrojů představují dlouhodobé závazky.

Pomocí ukazatelů finanční analýzy bylo zjištěno, že obec je finančně soběstačná. Podíl cizího kapitálu na vlastním je v průměru 0,16, v roce 2016 dokonce pouhých 0,01, což svědčí o převaze vlastního kapitálu nad cizím a téměř nulové zadluženosti. Obec by neměla mít problém se získáním úvěru, neboť výchozím ukazatelem pro bankovní instituce je právě hodnota ukazatele podílu cizího kapitálu na vlastním.

Ukazatele likvidity výrazně přesahují doporučené hranice. Doporučené hodnoty běžné likvidity jsou 1,5–2,5. Průměrná běžná likvidita se pohybuje na hodnotě 88,60. Důvodem vysoké běžné likvidity jsou předpisy schválených dotací na dohadném účtu aktivním a držení většího množství finančních prostředků na běžném účtu. To však není pro obec ideální, bylo by vhodnější finanční prostředky investovat do konzervativních finančních instrumentů.

Ukazatel dluhové služby, který by neměl překročit 30% hranici, nebyl překročen. Obec nemá žádné závazky z návratných zdrojů, proto tento ukazatel dosahuje nulových hodnot. To svědčí o stabilitě, schopnosti samofinancování a minimální zadluženosti.

Ukazatele rentability doplňkové činnosti vyjadřují, že doplňková činnost obce je zisková, její zisk však od roku 2015 výrazně klesl.

Z hodnot ukazatele budget accuracy je patrný nesoulad mezi schválenými a skutečnými příjmy a výdaji. Na straně příjmů byl výkyv způsoben zejména nárůstem objemu přijatých investičních transferů, což obec nemůže předem ovlivnit. Zvýšené výdaje v roce 2014 a 2015 obec pokryla finančními prostředky našetřenými z minulých let. V roce 2016, díky snížení kapitálových výdajů, obec výrazně ušetřila.

Saldo rozpočtu mělo v letech 2014 a 2015 záporné hodnoty z důvodu náročných investičních akcí. V roce 2016 se dostalo do kladných hodnot.

Ukazatel provozního přebytku odhalil, že v celém sledovaném období provozní příjmy obce převyšovaly provozní výdaje a obec tak dosahovala provozního přebytku v průměru 10 928 626 Kč.

Hospodaření obce bych hodnotila kladně, její zadluženost je na nulové hranici a dosahuje úspor na běžných výdajích. Ušetřené finanční prostředky však drží na svém běžném účtu, což není pro obec ideální, neboť jeho primárním účelem není zhodnocení, ale zajištění platebního styku. Proto by obec měla volné finanční prostředky investovat do konzervativních finančních instrumentů, jako jsou spořicí účty a termínované vklady. Dále je možné využít termínované vklady s individuální úrokovou sazbou, kdy si obec dojedná s bankéřem podmínky, jako výši vkladu a délku splatnosti, dle svých potřeb. Podobným instrumentem je investice do státních dluhopisů. Jejich výhodou je, že v okamžiku nákupu bude obec znát výnos, který získá v případě, že bude dluhopis držet do doby splatnosti. V případě prodeje před jeho splatností však obec podstupuje riziko, že cena bude nižší než v době nákupu.

Nedostatek spatřuji v sestavování rozpočtu, kdy obec, přestože v porovnání s velkými obcemi má jednodušší strukturu příjmů a výdajů, není schopna přesněji odhadovat své příjmy a výdaje. Z hlediska schvalování rozpočtu je potřeba co nejpřesnější odhad příjmů a výdajů., neboť obecně platí, že prostředky vydané dle schváleného rozpočtu se považují za efektivnější, a to proto, že zastupitelé obce zvážili hospodárnost, efektivnost a účelnost vynaložených nákladů. Je vhodnější, ponechat v rozpočtu určitou rezervu pro nečekaný pokles příjmu nebo na nepředvídatelné nutné výdaje.

Z mého pohledu si dovoluji si konstatovat, že obec hospodaří na dobré úrovni a výkyvy v hospodaření jsou způsobeny velkými investičními akcemi, které na chod obce nemají významný vliv.

4.6 Doporučení

Tématem bakalářské práce byla analýza hospodaření obce Cerhovice s cílem zhodnocení finanční situace obce ve vazbě na realizaci plánovaných projektů. Z analýzy vyplývá, že obec schválila v letech 2014–2016 deficitní rozpočet. Skutečný schodek rozpočtu byl v letech 2014 a 2015 větší než plánovaný, a to především v důsledku finančně náročné investiční akce spolufinancované z vlastních prostředků a poskytnutých dotací – Vybudování kanalizace a čističky odpadních vod. Podíl vlastních prostředků vyřešila obec bez využití úvěru, úhradou z finančních prostředků našetřených z minulých let. Po skončení realizace této akce se saldo rozpočtu, ačkoli bylo plánované jako záporné, přehouplo do kladných hodnot. Z hlediska schvalování rozpočtu by obec měla zlepšit plánování a co nejpřesněji odhadovat budoucí příjmy a výdaje, neboť obecně platí, že prostředky vydané dle schváleného rozpočtu se považují za efektivněji vynaložené, a to proto, že zastupitelé obce zvažili jejich hospodárnost, efektivnost a účelnost. Je vhodnější, ponechat v rozpočtu určitou rezervu pro nečekaný pokles příjmu nebo na nepředvídatelné nutné výdaje.

Představitelé města usilují o rozvoj obce a svým občanům se snaží zlepšovat kvalitu poskytovaných služeb. Obec investuje do školství a kultury, dopravy, sportu i do oblasti sociální. Dle střednědobého výhledu obec plánuje investiční akce v předpokládané hodnotě cca 30 mil. Kč, jako např. vybudování vodovodního přivaděče, dětského hřiště, sběrného místa, zakoupení hasičské cisterny a multikáry, rekonstrukci MŠ či obnovu veřejného osvětlení.

Ze zjištěných dat o provozním přebytku je zřejmé, že obec nedisponuje dostatečně vysokými zdroji na financování plánovaných investičních akcí, a proto by se měla zaměřit na využití alternativních zdrojů financování. K tomu je vhodné využít dotace. Většina dotací je však poskytována za spoluúčasti obce. Možnosti získání finančních prostředků, ať na spolufinancování či financování, investičních akcí jsou dvojitým způsobem, a to navýšením příjmů do rozpočtu obce nebo omezením výdajů.

Možnosti dosažení zvýšení příjmů jsou velice omezené, neboť podstatnou část příjmů tvoří daně, jejichž výnosy jsou obcím přerozdělovány státem – sdílené daně. Jednou z možností je zvýšení místních poplatků úpravou obecně závazné vyhlášky o výběru poplatků, kde je možná úprava poplatku ze psů, pronájmu veřejného prostranství nebo poplatku za sběr a svoz komunálního odpadu. Z pohledu občanů se však nejeví zvýšení těchto poplatků jako vhodné, neboť již nyní činí poplatek za sběr a svoz komunálního odpadu 550 Kč na osobu. Další

možností, jak může obec zvýšit příjem, je zvýšení výnosu daně z nemovitých věcí. Obec může obecně závaznou vyhláškou navýšit koeficient, kterým se násobí základní sazba daně a stanovit místní koeficient. Obec Cerhovice tuto možnost doposud nevyužívá a základní sazbu daně z nemovitých věcí násobí koeficientem přiřazeným podle počtu obyvatel. Doporučením je navýšit koeficient a tak zákonnou možností navýšit příjem do rozpočtu.

Další cestou ke zvýšení příjmů obce je zhodnocení finančních prostředků našetřených z provozního přebytku, které obec zbytečně drží na svém běžném účtu. Hlavním účelem běžného účtu není zhodnocení peněžních prostředků, ale zajištění platebního styku. Proto by obec měla volné finanční prostředky investovat do konzervativních finančních instrumentů, jako jsou spořicí účty a termínované vklady. Dále může využít termínované vklady s individuální úrokovou sazbou, kdy si obec dojedná s bankéřem podmínky, jako výši vkladu a délku splatnosti, přizpůsobené svým potřebám. Podobným instrumentem je investice do státních dluhopisů. Jejich výhodou je, že v okamžiku nákupu bude obec znát výnos, který získá v případě, že bude dluhopis držet do doby splatnosti. V případě prodeje před jeho splatností však obec podstupuje riziko, že cena bude nižší než v době nákupu.

Další cestou získání finančních prostředků je omezování nákladů. Obec by i nadále měla sledovat ceny a aktivně vyhledávat nejvýhodnější dodavatele a poskytovatele služeb.

Finance na plánované investiční akce však obec pouhým zvýšením příjmů a omezením výdajů nezajistí, proto hlavní možností získání peněžních prostředků na jejich realizaci je získání dotací. Obec by měla sledovat aktuální dotační výzvy, financované jak z národních zdrojů, tak i z prostředků Evropské unie.

5 ZÁVĚR

Hospodaření municipálních jednotek a podniků není totožné, proto je vyžadován modifikovaný způsob pohledu a jiné ukazatele, neboť primárním účelem činnosti obcí není vytváření zisku, ale uspokojování veřejného zájmu občanů.

Tato bakalářská práce je zaměřena na analýzu hospodaření Městysu Cerhovice. Podkladem pro jednotlivé výpočty byly účetní výkazy za roky 2014–2016, především rozvaha, výkaz zisku a ztráty a rozpočet. Výsledkem je analýza příjmové a výdajové strany rozpočtu a vyhodnocení zjišťovaných ukazatelů hospodaření.

V teoretické části práce byla zpracována literární rešerše. Pomocí odborné literatury byly přiblíženy pojmy související s obcí a jejím hospodařením. Byly zde charakterizovány pojmy obec, druhy obcí, jejich členění. Dále byly charakterizovány jednotlivé položky rozpočtu, absolutní ukazatele a vybrané poměrové ukazatele používané v rámci finančních analýz.

V praktické části byly aplikovány teoretické poznatky. V úvodu byla přiblížena obec Cerhovice. Následně byla pomocí absolutních ukazatelů provedena analýza příjmů a výdajů a komparace schváleného a skutečného rozpočtu. V dalším kroku byla vypracována vertikální a horizontální analýza rozvahy, která vyjadřovala meziroční změny. Pomocí vybraných poměrových ukazatelů bylo zjištěno, že likvidita se pohybuje výrazně nad doporučenými hodnotami, z čehož vyplývá, že obec je schopna splácet své dluhy. Z hlediska zadluženosti je obec nezávislá, její zadluženost je nulová. Ukazatel autarkie se pohybuje nad požadovanou hodnotou, kolem 1,5, z čehož vyplývá, že výnosy obce by mohly být využívány k financování jiných oblastí. Ukazatele rentability vyjadřují, že doplňková činnost obce je zisková. Tento zisk by mohl být v budoucnu použit k rozvoji obce. Ukazatel budget accuracy odhalil značné rozdíly mezi schváleným a skutečným rozpočtem. Zvýšené výdaje zapříčiněné zejména finančně náročnými investičními akcemi pokryla obec našetřenými finančními prostředky z předchozích let. Co se týká provozních příjmů a výdajů, hospodaří obec s výrazným přebytkem. Saldo rozpočtu dosahovalo v letech 2014 a 2015 záporných hodnot, ale v roce 2016 se přehouplo do kladných hodnot. Podíl cizích zdrojů na financování je přiměřený, v roce 2015 vzrostl z důvodu velkých investičních akcí, ale v roce 2016 klesl téměř k nule. Městys dbá o všestranný rozvoj, je schopen plánovat a realizovat investiční akce. K tomu využívá přijaté transfery, a to jak od krajů, tak ze státního rozpočtu, Evropské unie i státních fondů. Hospodaření městyse se jeví jako dobré.

6 SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

BALÍK, Stanislav, 2009. *Komunální politika: obce, aktéři a cíle místní politiky*. vyd. 1. Praha: Grada, 256 s. ISBN 978-80-247-2908-4.

BŘEZINOVÁ, Hana a Pavel ŠTOHL, 2008. *Účetní závěrka: výklad a praktické příklady*. vyd. 1. Znojmo: SVŠE Znojmo, 126 s. ISBN 978-80-903914-6-8.

ČMEJREK, Jaroslav, 2008. *Obce a regiony jako politický prostor*. Praha: Alfa Nakladatelství, 165 s. ISBN 978-80-87197-00-4.

HEGER, Vladimír, 2012, *Komunikace ve veřejné správě*. vyd. 1. Praha: Grada, 256 s. ISBN 978-80-247-3779-9.

HENDRICH, Josef, 2013. *O Starém městečku CERHOVICE*. Vyd. 1. Městys Cerhovice, 206 s., ISBN 978-80-260-5340-8.

HORZINKOVÁ, Eva a Vladimír NOVOTNÝ, 2013. *Základy organizace veřejné správy v ČR*. 3. uprav. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 248 s. ISBN 978-80-7380-459-6.

KADERÁBKOVÁ Jaroslava a Jitka PEKOVÁ, 2012. *Územní samospráva: udržitelná rozvoj a finance*. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 300 s. ISBN 978-80-7357-910-4.

KOUDELKA, Zdeněk, 2001. *Obce a kraje*. 2. akt. a dopl. vyd. Praha: Linde Praha, 423 s. ISBN 80-7201-272-X.

KOUDELKA, Zdeněk, 2007. *Samospráva*. Praha: Linde Praha, 399 s. ISBN 978-80-7201-665-5.

KOLEKTIV AUTORŮ, 2007. *Identifikace kompetencí zatěžujících výkon veřejné správy se zvláštním přihlédnutím k malým obcím – závěrečná zpráva* [online]. Brno: GaREP a Centrum pro regionální rozvoj Masarykovy univerzity, 61 s., [cit. 2017-11-04]. Dostupné z: www.mvcr.cz/.../identifikace-kompetenci-zatezujicich-vykon-verejne-spravy-se-zvlastnim-prihlednutim-k-malym-obcim-zaverecna-zprava.aspx

Kolektiv autorů, 2011. *Práva občanů obce: (obecná část)*. KOSTRUHOVÁ, Marie a Kateřina VALACHOVÁ. 3. vyd. Praha: Ministerstvo vnitra, odbor dozoru a kontroly veřejné správy, 2010. ISBN 978-80-904579-0-4.

KRAFTOVÁ, Ivana, 2002. *Finanční analýza municipální firmy*. 1. Vyd. Praha: C. H. Beck, 206 s. ISBN 80-7179-778-2.

Městys Cerhovice: oficiální stránky [online]. Cerhovice: městys Cerhovice [cit. 2018-03-01]. Dostupné z: <http://www.cerhovice.cz>

Monitor [online]. Praha: Ministerstvo financí České republiky [cit. 2018-03-03]. Dostupné z: <https://monitor.statnipokladna.cz>

OTRUSINOVÁ, Milana a Dana KUBÍČKOVÁ, 2011. *Finanční hospodaření municipálních účetních jednotek po novele zákona o účetnictví*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 178 s. ISBN 978-80-7400-342-4.

PEKOVÁ, Jitka, 2011. *Finance územní samosprávy. Teorie a praxe v ČR*. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 588 s. ISBN 978-80-7357-614-1.

PEKOVÁ, Jitka, Jaroslav PILNÝ a Marek JETMAR, 2008. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. 3. přepr. vyd. Praha: ASPI, 712 s. ISBN 978-80-7357-351-5.

PROVAZNÍKOVÁ, Romana, 2015. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*. 3. akt. a rozš. vyd. Praha: Grada, 288 s. Finance pro praxi. ISBN 978-80-247-5608-0.

Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava české republiky. In: *ASPI* [právní informační systém]. Praha: Wolters Kluwer ČR [vid. 2017-10-27].

ZAFRA-GOMÉZ, J. L.; LÓPEZ-HERNÁNDEZ, A. M.; HERNÁNDEZ-BASTIDA, A. Developing a Model to Measure Financial Condition in Local Government. *Evaluating Service Quality and Minimizing the Effects of the Socioeconomic Environment: An Application to Spanish Municipalities*. The American Review of Public Administration. 2008, vol. 39, no. 4, pp. 425-449.

Zákon č. 128/2000 Sb., o obecním zřízení, ve znění pozdějších předpisů. In: *ASPI* [právní informační systém]. Praha: Wolters Kluwer ČR [vid. 2017-11-29].

Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů. In: *ASPI* [právní informační systém]. Praha: Wolters Kluwer ČR [vid. 2017-12-02].

7 SEZNAM TABULEK, OBRÁZKŮ A GRAFŮ

Tabulka 1: Přehled příjmů v letech 2014–2016	34
Tabulka 2: Horizontální analýza příjmů v letech 2014–2016	34
Tabulka 3: Přehled výdajů v letech 2014–2016	35
Tabulka 4: Horizontální analýza výdajů v letech 2014–2016	35
Tabulka 5: Přehled výdajů v letech 2014–2016	36
Tabulka 6: Kapitálové výdaje v roce 2014–2016.....	37
Tabulka 7: Schválený / skutečný rozpočet v letech 2014–2016.....	39
Tabulka 8: Horizontální analýza schváleného/skutečného rozpočtu v letech 2014–2016	39
Tabulka 9: Vertikální analýza rozvahy.....	40
Tabulka 10: Horizontální analýza rozvahy.....	41
Tabulka 11: Ukazatel běžné likvidity.....	42
Tabulka 12: Ukazatel pohotové likvidity	42
Tabulka 13: Ukazatel okamžité likvidity.....	42
Tabulka 14: Ukazatel věřitelského rizika v roce 2014–2016	43
Tabulka 15: Koeficient samofinancování v roce 2014–2016.....	43
Tabulka 16: Podíl cizího kapitálu na vlastním v roce 2014–2016	44
Tabulka 17: Dlouhodobá zadluženost kapitálu v roce 2014–2016	44
Tabulka 18: Míra finanční samostatnosti v roce 2014–2016	44
Tabulka 19: Ukazatele autarkie v roce 2014–2016	45
Tabulka 20: Ukazatel rentability - doplňková činnost	45
Tabulka 21: Ukazatel nákladové rentability - doplňková činnost.....	45
Tabulka 22: Podíl cizích zdrojů na aktivech	46
Tabulka 23: Budget accuracy – příjmy	46
Tabulka 24: Budget accuracy – výdaje	47
Tabulka 25: Provozní přebytek v letech 2014–2016.....	47
Obrázek 1: Postavení rozpočtu obcí v rozpočtové soustavě ČR	14
Graf 1: Struktura výdajů roku 2014 až 2016	37
Graf 2: Příjmy a výdaje v letech 2014–2016.....	38
Graf 3: Rozpočet skutečný/plánovaný v letech 2014–2016	38
Graf 4: Provozní přebytek v letech 2014–2016.....	47

8 SEZNAM ZKRATEK

BV – běžné výdaje

KV – kapitálové výdaje

CV – celkové výdaje

9 SEZNAM PŘÍLOH

Příloha I: Rozvaha za rok 2014 až 2016 – Aktiva (zkrácená verze)

Příloha II: Rozvaha za rok 2014 až 2016 – Pasiva (zkrácená verze)

Příloha III: Výkaz zisku a ztráty za rok 2014 až 2016 – Náklady na hlavní činnost (zkrácená verze)

Příloha IV: Výkaz zisku a ztráty za rok 2014 až 2016 – Výnosy z hlavní činnosti (zkrácená verze)

Příloha V: Výkaz zisku a ztráty za rok 2014 až 2016 – Hospodářská činnost (zkrácená verze)

10 PŘÍLOHY

Příloha I: Rozvaha za rok 2014 až 2016 – Aktiva (zkrácená verze)

Název položky	2014	2015	2016
AKTIVA CELKEM	170 236 461	309 948 058	245 848 911
<i>Stálá aktiva</i>	<i>96 018 620</i>	<i>207 413 061</i>	<i>211 940 299</i>
<i>Dlouhodobý nehmotný majetek</i>	<i>214 338</i>	<i>278 683</i>	<i>267 403</i>
Ostatní dlouhodobý nehmotný majetek	214 338	203 058	191 778
Nedokončený dlouhodobý nehmotný majetek	0	75 625	75 625
<i>Dlouhodobý hmotný majetek</i>	<i>94 633 282</i>	<i>205 963 378</i>	<i>210 501 896</i>
Pozemky	22 623 675	22 633 430	24 930 877
Kulturní předměty	0	0	2
Stavby	38 177 558	58 935 123	176 363 002
Samostatné hmotné movité věci a soubory hmotných movitých věcí	9 060 001	8 104 198	8 878 726
Nedokončený dlouhodobý hmotný majetek	24 772 048	116 290 626	329 290
<i>Dlouhodobý finanční majetek</i>	<i>1 171 000</i>	<i>1 171 000</i>	<i>1 171 000</i>
Ostatní dlouhodobý finanční majetek	1 171 000	1 171 000	1 171 000
<i>Oběžná aktiva</i>	<i>74 217 841</i>	<i>102 534 997</i>	<i>33 908 611</i>
<i>Zásoby</i>	<i>13 857</i>	<i>5 669</i>	<i>24 628</i>
Zboží na skladě	13 857	5 669	24 628
<i>Krátkodobé pohledávky</i>	<i>15 797 601</i>	<i>82 930 731</i>	<i>764 624</i>
Odběratelé	36 512	75 825	99 110
Krátkodobé poskytnuté zálohy	15 983	9 320	12 369
Jiné pohledávky z hlavní činnosti	9 900	7 700	6 160
Daň z přidané hodnoty	49 128	112 650	37 407
Pohledávky za vybranými ústředními vládními institucemi	24 000	0	0
Příjmy příštích období	0	0	33 393
Dohadné účty aktivní	15 662 078	82 725 236	576 185
<i>Krátkodobý finanční majetek</i>	<i>58 406 383</i>	<i>19 598 597</i>	<i>33 119 359</i>
Běžný účet	0	0	5 473
Základní běžný účet územních samosprávných celků	58 405 632	19 598 597	33 113 519
Ceniny	751	0	368

Zdroj: Vlastní práce autora na základě údajů převzatých z Monitor

Příloha II: Rozvaha za rok 2014 až 2016 – Pasiva (zkrácená verze)

Název položky	2014	2015	2016
PASIVA CELKEM	170 236 461	309 948 058	245 848 911
<i>Vlastní kapitál</i>	<i>153 453 038</i>	<i>226 686 667</i>	<i>244 475 734</i>
<i>Jmění účetní jednotky a upravující položky</i>	<i>64 349 904</i>	<i>130 578 588</i>	<i>141 404 652</i>
Jmění účetní jednotky	67 364 466	67 396 894	67 324 342
Transfery na pořízení dlouhodobého majetku	48 950 422	115 146 678	126 004 411
Oceňovací rozdíly při prvotním použití metody	-51 967 703	-51 967 703	-51 967 703
Jiné oceňovací rozdíly	2 719	2 719	2 719
Opravy předcházejících účetních období	0	0	40 883
Výsledek hospodaření	89 103 135	96 108 079	103 071 081
<i>Výsledek hospodaření běžného účetního období</i>	<i>6 387 779</i>	<i>7 004 944</i>	<i>6 963 003</i>
Výsledek hospodaření předcházejících účetních období	82 715 356	89 103 135	96 108 079
Cizí zdroje	16 783 422	83 261 390	1 373 177
Dlouhodobé závazky	15 662 078	82 675 236	0
Dlouhodobé přijaté zálohy na transfery	15 662 078	82 675 236	0
Krátkodobé závazky	1 121 344	586 154	1 373 177
Dodavatelé	289 740	0	213 545
Krátkodobé přijaté zálohy	5 400	1 800	579 785
Zaměstnanci	110 079	136 258	133 077
Sociální zabezpečení	38 476	43 889	40 635
Zdravotní pojištění	20 533	22 398	21 098
Daň z příjmů	439 050	0	0
Ostatní daně, poplatky a jiná obdobná peněžitá plnění	18 960	15 679	14 124
Výdaje příštích období	0	0	13 293
Výnosy příštích období	0	366 130	191 520
Dohadné účty pasivní	199 106	0	166 100

Zdroj: Vlastní práce autora / na základě údajů převzatých z Monitor

Příloha III: Výkaz zisku a ztráty za rok 2014 až 2016 – Náklady na hlavní činnost (zkrácená verze)

Název položky	2014	2015	2016
NÁKLADY CELKEM	10 718 934	11 347 884	12 823 897
<i>Náklady z činnosti</i>	8 600 796	8 898 053	10 441 927
Spotřeba materiálu	339 267	229 149	487 121
Spotřeba energie	359 617	321 169	354 500
Prodané zboží	89 449	8 188	2 621
Opravy a udržování	1 084 504	727 754	1 028 217
Cestovné	17 502	14 647	16 497
Ostatní služby	2 028 096	2 053 836	2 066 004
Mzdové náklady	1 848 748	1 995 147	1 922 363
Zákonné sociální pojištění	510 510	582 673	534 023
Jiné sociální pojištění	4 061	4 212	5 451
Jiné sociální náklady	0	0	5 000
Jiné daně a poplatky	3 184	2 859	62 415
Dary a jiná bezúplatná předání	8 567	10 994	6 838
Odpisy dlouhodobého majetku	1 881 353	2 547 354	3 735 523
Prodané pozemky	0	1 069	4 868
Tvorba a zúčtování opravných položek	3 520	4 950	-4 510
Náklady z vyřazených pohledávek	0	0	9 900
Náklady z drobného dlouhodobého majetku	137 724	129 977	79 157
Ostatní náklady z činnosti	284 693	264 075	125 939
<i>Náklady na transfery</i>	1 827 278	2 096 021	2 190 450
Náklady vybraných místních vládních institucí na transfery	1 827 278	2 096 021	2 190 450
<i>Daň z příjmů</i>	290 860	353 810	191 520
Daň z příjmů	290 860	366 130	191 520
Dodatečné odvody daně z příjmů	0	-12 320	0

Zdroj: Vlastní práce autora na základě údajů převzatých z Monitor

Příloha IV: Výkaz zisku a ztráty za rok 2014 až 2016 – Výnosy z hlavní činnosti (zkrácená verze)

Název položky	2014	2015	2016
VÝNOSY CELKEM	16 099 613	17 223 073	19 118 767
Výnosy z činnosti	1 375 678	1 512 351	1 410 924
Výnosy z prodeje služeb	51 000	41 750	46 650
Výnosy z pronájmu	389 437	421 495	315 393
Výnosy z prodaného zboží	41 838	5 165	25 639
Výnosy ze správních poplatků	37 220	34 655	37 930
Výnosy z místních poplatků	631 259	628 176	644 812
Jiné výnosy z vlastních výkonů	34 466	5 931	4 402
Výnosy z prodeje materiálu	252	0	0
Výnosy z prodeje pozemků	0	28 140	107 230
Ostatní výnosy z činnosti	190 206	347 038	228 867
Finanční výnosy	807 148	343 674	3 845
Úroky	778 280	314 809	3 845
Výnosy z dlouhodobého finančního majetku	28 865	28 865	0
Ostatní finanční výnosy	2	0	0
Výnosy z transferů	1 402 168	1 700 143	2 657 493
Výnosy vybraných místních vládních institucí z transferů	1 402 168	1 700 143	2 657 493
Výnosy ze sdílených daní a poplatků	12 514 620	13 666 905	15 046 505
Výnosy ze sdílené daně z příjmů fyzických osob	2 799 287	3 262 222	3 767 075
Výnosy ze sdílené daně z příjmů právnických osob	2 946 628	3 385 384	3 740 107
Výnosy ze sdílené daně z přidané hodnoty	5 434 641	5 652 052	6 167 464
Výnosy ze sdílených spotřebních daní	0	0	0
Výnosy ze sdílených majetkových daní	1 126 314	1 152 112	1 159 501
Výnosy z ostatních sdílených daní a poplatků	207 750	215 135	212 359
VÝSLEDEK HOSPODAŘENÍ	0	0	0
Výsledek hospodaření před zdaněním	5 671 539	6 228 999	6 486 390
Výsledek hospodaření běžného účetního období	5 380 679	5 875 189	6 294 870

Zdroj: Vlastní práce autora na základě údajů převzatých z Monitor

Příloha V: Výkaz zisku a ztráty za rok 2014 až 2016 – Hospodářská činnost (zkrácená verze)

Číslo položky	Název položky	2014	2015	2016
A.	NÁKLADY CELKEM	270 290	224 040	1 240 690
A.I.	Náklady z činnosti	115 820	224 040	1 233 402
A.I.1.	Spotřeba materiálu	0	289	32 677
A.I.2.	Spotřeba energie	3 599	75 358	323 193
A.I.8.	Opravy a udržování	0	4 148	11 447
A.I.12.	Ostatní služby	43 394	75 247	321 797
A.I.13.	Mzdové náklady	0	0	305 250
A.I.14.	Zákonné sociální pojištění	0	0	139 717
A.I.20.	Jiné daně a poplatky	50 314	50 485	46 733
A.I.34.	Náklady z vyřazených pohledávek	0	0	1 192
A.I.35.	Náklady z drobného dlouhodobého majetku	0	0	17 993
A.I.36.	Ostatní náklady z činnosti	18 512	18 513	33 403
A.V.	Daň z příjmů	154 470	0	7 288
A.V.1.	Daň z příjmů	154 470	0	7 288
B.	VÝNOSY CELKEM	1 277 389	1 353 796	1 908 822
B.I.	Výnosy z činnosti	1 277 389	1 353 796	1 908 822
B.I.2.	Výnosy z prodeje služeb	1 277 389	1 353 797	1 908 822
B.I.17.	Ostatní výnosy z činnosti	0	-1	0
C.	VÝSLEDEK HOSPODAŘENÍ	0	0	0
<i>C.1.</i>	<i>Výsledek hospodaření před zdaněním</i>	1 161 569	1 129 756	675 420
<i>C.2.</i>	<i>Výsledek hospodaření běžného účetního období</i>	1 007 099	1 129 756	668 132

Zdroj: Vlastní práce autora na základě údajů převzatých z Monitor